

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
90 Mleri.
Manuscrise nu să inape-
lază.

Drumurile la Roma.

Arad, 20 Noemvrie.

Toate drumurile duc la Roma. Iată un adevăr istoric, care nu se poate contesta. Cu toate că s'a banalizat și a ajuns acum un proverb zilnic. Și asta dintr'un motiv foarte simplu. Fiindcă fiecare popor ține mult să-și aibă o Romă proprie, un centru ideal, spre care să-i sboare fantazia și să se simtă atras din toată inima.

Noi, Românii din Ungaria, ne-am proclamat, ca să fim în rînd cu lumea, o Romă noastră. Mai întâi îi ziceam „Roma mică” și ne gândim atunci la Blajul istoric. Probabil că unirea în cele bisericești cu orașul Sfântului Petru și mai ales învierea libertății pe câmpia Blajului ne-au îndemnat să ne alegem o capitală atât de modestă.

Dar vremea trece. Apetiturile culturale se înmulțesc și se rafinează. Exigențele sociale se dezvoltă neconținut. Romele cele vechi cad în desuetudine, una după alta. Și pentru nouă se ridică, frumoase ca niște fragmente din povești, reflectând, ca într'o oglindă fermecătoare, toate cuceririle strămoșilor omenești.

Cunoașteți, de sigur, punctele acele negre și mari, încunjurate de cercuri lineare, pe harta pământului, sub forma cărora se simbolizează orașele cele mai pline de înălțuri! Acolo Suveranii își clădesc castelele lor de cristal. Acolo se adună toți îndrumătorii celor de jos, toate comitetele autorizate ale milioanei de cetățeni. Înflouresc mai ales știința și artele și stăpâ-

nește o mișcare viforoasă în șuvoaiele vieții, cari atrag o lume întreagă spre dânsle. Dela Șimleu la Făgăraș și dela Polul Nord la Ecvator, câți pelerini n'ar dori să plece spre vre-o Romă de acestea, contemporană! Și, pe de altă parte, câți nu-și pot împlini această dorință și nu se întorc cu impresii de mulțumire și cu comori de... amintiri!...

Noi, Românii subjugăți dintre Tisa și Carpați, simțim deasemenea această dorință a unor plăcute călătorii spre vre-o Romă. Dar, cu toată civilizația noastră, nu prea ajungem până la minunata Venetie și nici până la Paris, prea de tot modern pentru gusturile noastre. De altfel nici pretențiile noastre sufletești nu s'au îndreptat prea des în direcțiile acestea occidentale. Împrejurările firești și legăturile noastre etnice ne-au dat sfatul și ne-au învățat cu încetul să ne îndreptăm privirile spre Roma noastră, cea de lângă apele dulci ale Dâmboviței.

Intr'adevăr, sub actuala conducere a viteazului Suveran al țării românești și prin faptele unor merituosi bărbați de stat și mari patrioți, s'a încheiat o capitală falnică a României, fiind o expresie generală a însăși frumoasei țări, precum și o ademenitoare metropolă a tuturor Românilor. Orașul acela cu zeci de biserici, cu frumoasele sale parcuri dela margini, cu bogățiile naționale din muzeele științifice și artistice și atâtea alte instituțiuni publice, este indicat să fie un punct important de contact cu Românii din părțile străine. Căci rîvna de cultură națională și simțul de libertate

cetățenească numai acolo, numai în mijlocul acelei vieți de spor și de progrese pe toată linia, mai pot să-ți redeie mândria de Român.

Intâile manifestațiuni mai largi de simpatie pentru București le-am văzut îndeosebi în anul 1906, la expoziție, când am avut prilejul să ascultăm cuvântările extatice ale oratorilor dela noi și corurile din Banat și Ardeal, cari jurau așa de armonice pe steagul lor de sfântă unire. A urmat apoi festivalul „Ligei” din anul acesta, cu gruparea la un loc a unei mulțimi din toate provinciile. Presa și luptătorii ei de seamă au ținut hangul acestei mișcări pentru drumul spre București și rezultatele nu pot fi decât din cele mai binefăcătoare.

Trebuie să fixăm aici însă ș'un caz strident în armonia asta. Cine citește astăzi ziarele din capitala României, sau cel puțin monitorul aradan al dlui Goldiș, va afla și vestea, că la pelerinajul acesta spre Roma noastră iau parte și fruntașii noștri autorizați, ba că dânsii sunt printre cei mai frecvenți vizitatori. Din nenorocire însă aflăm, că dânsii nu se duc numai ca să ia învățături din școala culturală și de libertăți politice de acolo, nici să discute cumva cu bărbații de acolo asupra intereselor monarhiei noastre cu ale României, amică Triplei-alianțe. D. Vasile Lucaciu, de pildă, unul dintre cei mai amatori ai capitalei, nu mai merge în calitate de luptător pentru ideea de rasă. D. Ion Suciu, care s'a obișnuit pe căile astea, nu trece cumva granițele numai de dragul de a se specializa în spiritul de organizare a partidului. Iar în

TREI SONETE.

De n-am fi noi...

*Lin picură azi milostivă pace
Și prin văzduh o șoptă nu colindă,
Peste întinsa lacului oglindă
Amurgul umed umbre moi desface.*

*Pe cer pornesc făclii să se aprindă,
Incepe bolta 'n aur să se 'mbrace...
Stegarul mut deasupra noastră tace,
Abia arare cade câte-o ghindă...*

*Noi stăm învinși, cu ochii duși în stele...
Și 'n inimă simțindu-ne veninul,
Părem doi tainici făcători de rele.*

*Mă înfioară zările albastre:
— Gândește-te ce clar le-ar fi seninul,
De n'am fi noi cu sufletele noastre...*

Eu stau la mal...

*Corabia din lanțuri desfăcută
Iși mișcă 'n cet scheletele trudite,
Cu ea te duci spre lumi nebănuite
Femeie, tu, pe veci necunoscută.*

*Abia în sborul ultimei clipite
Te văd, — de-acuma pururi nevăzută, —*

*Și totuș simt o jale neștiută
Când zarea albă 'n purpuri te 'nghite.*

*Bu stau la mal și golul ne desparte...
Mă uit în larg cât ochii pot să vadă,
Cum mi te pierzi departe... mai departe...*

*O taină simt că m'a legat de locul,
Unde-am rămas nedumeririi pradă,
— Pe semne-acuma mi-a murit norocul...*

Mă 'ntorc din nou...

*Am rătăcit departe 'n lumi străine,
Crezând că scap de-a patimii prigoană,
Că 'n sufletul meu însetat de goană
Mai poate crește-o floare pe ruine.*

*Dar un blestem din ori și ce icoană
Mă urmărea, căci te vedeam pe tine...
Și te visam, ca 'n nopțile senine
Un crai pribeag pierduta lui coroană...*

*Nu te mira că azi înfrînt de cale,
Robit de-un chin care 'n curînd se curmă,
Mă 'ntorc din nou la pragul casei tale.*

*Gândește-te, că 'n cruda lor arsură,
Când simt aproape clipa de pe urmă,
Bolnavii toți cer cuminecătura...*

Octavian Goga.

Isădia.

De Caton Theodorian.

Isădia e fata lui Simion, aprodul dela tribunal, cel care șade în casa din colțul uliței, a spălătoresei Anicăi. Spălătoreasa Anica e femeie nevoiașă, n'o mai ajută mâinile și trăiește din ce pică și din chiria odăiei dela drum, pe care o ține Simion, aprodul. Dar și hapsână mai e.

Simion se duce la slujbă de cum face ziua ochi, iar Isădia rămâne să vadă de sărăcia casei și de pruncii proprietăresei. Că așa a fost înțelegerea cu jupâneasa Anica: opt franci pe lună, dar să pună mâna și Isădia la ajutorat. Iar ajutoratul ei e robie curată. Spălătoreasa Anica o pune să frece vasele, să măture, să curețe scândurile și să vadă de cei doi fânci ai ei, niște seânciți răsfățați, cărora nimeni nu le mai intră în voie. De ca n'are pic de milă, măcar e'o vede cum trudește de nu mai poate.

Isădia e de vre-o doisprezece ani, dar doar pe jumătate dacă arată. Dintr'o căzătură, când era în troacă, a rămas șoaldă și d'atunci crește într'un an cât alta într'o lună. Nici chipeșe nu e. Era de cinci ani când s'a amestecat între niște hoțomani de copii ce dădeau cu praștia după vrăbii: mai din greșală, mai cu vrere, a nimerit-o un pietroiu ce i-a seos ochiul în loc să nimerescă vrabia. Ea e urta mahalalei Mică și puțintică ca o scoabă, e de risul uliței unde stăpânese desmeticii.

Pe poartă nu cutează să iasă, cât îi dă și ei inima brânci la joacă când potolește pruncii la somn, căci cum o văd copiii mahalalei o iau în

ceea ce privește pe d. prezident Teodor Mihali, lăsăm cuvântul „Românului”, care mai deunăzi ne aducea următoarea surprinzătoare veste despre rostul dlui Mihali: „D. Mihali, călătorind în România, spre a-și vedea rudeniile în București, s'a oprit în Sinaia, ca să prezinte omagiile sale Maj. Sale, Regelui și Reginei”....

Noi din asemenea călătorii inofensive nu am face nici un caz mai alarmant, căci e lucru nevinovat ca să-ți vezi rudele! Nici nu suntem geloși de gestul de etichetă, cu care un președinte al clubului deputaților noștri a fost împărțit din partea unui Soveran român. Aceste sunt conveniențe personale obișnuite și nu trag în cumpăna politică. Dar am fost și vom fi totdeauna de principiul, ca bărbații noștri politici de aici, când merg să se plimbe la București, să nu facă greșeli de tact și să nu săvârșească încercări nenorocite de a transplanta mizeriile și noianul de intrigi dela noi — și pe pământul României.

Putem spune, cu toată convingerea, că de câte ori se ivesc pe drumurile capitalei umbrele autorizațiilor noștri, e semnul unei nouă campanii împotriva „Tribunei”. Ei se duc pe acolo, între altele, ca mistificatori ai opiniei publice, ca răspânditori recidivi ai clasicelor calomnii și sămănători de reacredință. Și pe cum au săvârșit păcatul de a duce discuția noastră principiară în adunările populare de acasă prin emisari fără valoare, tot astfel caută să-și spele nepuțințele, prin informațiuni cu calcule vulgare, înaintea opiniei din Regat. Sunt puși la cale gazetarii flecari dela „Seara” și „Minerva” să ne înjure după tipicul „cortorariilor”. Se dă avis nemuritorului nostru A. C. Popovici să-și alarmeze din nou „Cercul Ardelenilor” și să continue cu sistemul său pamfletar împotriva noastră. Iar când pelerinii noștri oficiali se întorc acasă, au pare-că aerul unor indivizi satisfăcuți de a-și fi împlinit o datorie și de a ne putea sfida cu asigurarea, ce ne dau, că:

— „Roma locuta est!”

Privim cu dispreț moravurile acestea și știind, că nu noi vom trage consecințele pentru ele, lăsăm pe călătorii noștri bizari să se poticnească singuri în drumurile, așa de vinovate, cătră centrul idealurilor, cari trebuie să rămână nepângărite.

Suntem organizați.... „Unirea” din Blaj publică următoarea știre: „În 15 c. în cercul Vingar a fost a doua oară alegerea membrilor din congregația comitatensă Alba-inferioară. Prima alegere, la care a eșit biruitoare lista Românilor, a fost nimicită, și în urma acesteia s'a ordonat a doua alegere din care lista română a eșit zdrobită. — *Infrângerea ce am suferit-o e a se atribui în prima linie volnicilor ce s'au comis și în a doua linie slăbiciunilor noastre*”.

D. Suciū, marele nostru organizator, poate să doarmă liniștit, căci suntem pe deplin organizați...

Școlile ungurești din România. Reproducem fără comentariu următoarele constatări noi ale lui „Bud. Hirlap” despre soarta Ungurilor în România:

„În România trăiesc 200,000 de Unguri. Mai mare parte Săcui, meseriași, muncitori, servitori. Inima îi trage cătră casă, dar grijile vieții, câștigul ușor îi leagă de România. Societatea „Sfântului Ștefan” se îngrijește de preoți și școli pe seama acestor Unguri. În București există azi 12 școli ungurești: școli populare, școală civilă, școală de fete, școală pentru lucruri de mână, grădina de copii. Instituțiile aceste îi apără și întărește pe frații noștri pripășiți în străini și le dau copiilor lor educația ungurească....”

„Világ” în nou ipostas. În ziarul „Világ” apărut anul trecut ne-am obișnuit să vedem până acum un reprezentant desinteresat al adevăratei democrații ungurești și un prieten mai mult sau mai puțin înțelegător al Românilor. Prin plecarea dlui Iászi Oszkár, motivată temeinic în „Népszáva”, se vede că și la „Világ” s'a întronat un nou regim cu alte vederi și alte interese. Tot mai mult observăm în atitudinile lui o tendință din ce în ce mai străvezie spre politica obișnuită ungurească. Votul universal nu se mai cere cu atâta

insistență, altfel sunt judecate situațiile politice, iar în numărul de ieri a apărut un articol despre romanizarea săcuiilor, articol plin de insinuații la adresa Românilor, scris pe calculatorul lui „Budapesti Hirlap”.

Această schimbare de firmă a ziarului „Világ” ne dovedește încă odată că în actuala situație naturală a poporului unguresc nu poate să se mențină nici o adevărată pornire democratică, cum o acțiune de împăcare a tuturor naționalităților din țară.

Inregistrând aceste lucruri facem apel la publicul nostru care a primit cu simpatie ziarul „Világ” să-l lipsească de acum înainte de orice sprijin, căci a-l sprijini acum înseamnă a sprijini un „Budapesti Hirlap” sau alt „Hirlap” recare din Budapesta.

Reforma legii despre advocatură. Guvernului Khuen, după cum știm, pregătește o reformă a legii despre advocatură, prin care voia să stăvilească prea marea înmulțire a advocaților. În cursul anului acesta s'au colportat mai multe vesti asupra acestei chestiuni. Semioficiosul „Gyar Kurir” aduce acum o nouă informație privința aceasta, prin un interviu cu Nagy Dezső care pregătește proiectul de lege în chestia Nagy Dezső, ca să micșoreze proletariatul jurist ar dori ca toți candidații de advocați, din cei ani de practică în cancelariile advocaționale, să fie siliți să-l facă fără nici o plată. Prin astfel de măsură prohibitivă dorește guvernul să leuiască un rău prin apăsarea celor săraci și să păstuiți de soartă, dintre cari cel mai mare contingent l'am da noi Români.

Remaniere ministerială în Austria. Au fost constituit noul cabinet austriac sub președinția contelui Stürgkh și a și izbucnit o criză parțială prin demisia ministrului de finanțe Meyer. În locul lui a fost numit Zaleski, fost ministru de portofoliu. În locul lui Zaleski a fost numit deputatul Dlugos. Ministru de agricultură a fost numit Dr. Braf.

Noii miniștri au fost primiți azi la audiiență în audiență de cătră Maj. Sa, pentru a depune jurământul de fidelitate.

Noul mitropolit primat al României. Din București ni-se scrie: Înălții prelați ai României s'au întrunit Vineri într-o conferință în vederea desemnării viitorului mitropolit primat și a viitorului episcop de Roman. În primul rând s'a propus mitropo-

răspăr, la batjocură și strigă într'un glas: „Strîmba și pocita! Strîmba și pocita!”

Jocurile haimanalelor o țintesc de-a dreptul pe câte odată și pietrele curg droaie, peste uluci, iar ea, pățită de când cu ochiul, fuge într'un suflet și se ascunde în bozii cei cât statul omului de pe maidanul din dos.

Dar când se satură derbedeii și-i goală ulița, atunci se ivesc pe Isădia la porțiță, cu pruncul cel mai mărișor al spălătoresei de mână și cu cel mic pe brațele-i uscățive. Pe urmă se așează grecește în țărîna din uliță, îi pune jos pe amândoi și le face jucării: unuia c'o floare de soc, altuia gogonele de tufă pe o sfoară.

Și când nu mai știe cum să-i împace, cel mic o apucă cu amândouă mâinile de păr, de-i smulge smocuri; iar mărișorul își înfige dinții în mâna ei răbdătoare, ori o apucă cu toată gura de obraz, până ce dă sângele.

Dar ea nu-i părește. El simte prea amărit pe tat-său, îl vede prea îngândurat și-i e milă să-l mai otrăvească.

Inima însă nu-i stă închisă. Dacă n'a avut parte de frățiori, să-i răsfețe și să se mângăie, ce n'ar da să-și afle un suflet blând care să-i țină de cald.

Și se vede c'ășa ceva s'ar găsi în curtea boierului de peste drum, c'acolo tot trage ea cu ochiul. Intre păsări rătăcește ș'un prizărit de pui de bibilică, crescut numai cât pumnul, oropsit și el, gonit de oarele curții și șontorog. Un picior i-l'au ros șobolanii și a scăpat cu zile, ca vai de el. Dar de atunci nu-l mai cunoaște nimeni. Câtele celelalte îl poenesc cu ciocurile, găștele sâsăie, curca-

nii îl pleznesc cu aripile; iar el se hrănește cu din ce a rămas din sațiul celorlalte păsări.

Pe puiul beteag a pus ochii Isădia. Ar vrea să și-l facă prieten. Dar așa, neștiut de nimeni, puiul de bibilică o să se prăpădească. Cu ce-o să trăiască când nimeni nu-i poartă de grije și el își umple gusa mai mult cu pietricele...

De un cârd de vreme Isădia dă târcoale pe la ștachetul caselor celor mari ale boierului. Ii rămă pe inimă că n'are putere s'ajute pe puiul cel năpăstuit și-i e frică să treacă mai des ulița ca să n'o simtă băieții... Zi de zi i-se face teama mai mare și i-se svârle inima: să nu-l găsească odată întins mort, până ce să nu-i fi venit ajutorul din parte-i.

Când s'a crezut nevăzută de nimeni, într'o zi, a și întins-o la drum și s'a furișat în curte. Băieții mirosiseră și pândiuă din clopotnița bisericeii; când au văzut-o intrînd, au prins să-și descarce buzunarele și o ploaie de pietre o urmări în curtea străină, unde se strecurase tiptil și încremenise cu ochii la puiul de bibilică ce-și lăsase aripile în jos și lungise ciocul, gata să moară.

Dulăii curții se deșteptară și se năpustiră, hă-măind, s'o sfășie. Gurile slugilor o ocărau și ghionturi o imbrînceau în curte. „Afară orbeață”.

Dar s'a deschis un geam și-un glas domnitor striga la câni și la slugi, — punca tăcere.. Potăile se opriau și mărișor doară, bătând din cozi, slugile tăceau din gură. Isădia se făcea ca gălbina și piciorul ei beteag par'că ingenunchia, șoldul îi ieșea afară de sub coaste, sdrențele de pe trup par'că se desprindeau s'o despoaie. Ochiul cel sănătos licăria ca o boabă de mătanie, cel

bolnav se scura ca împuns c'o undrea și dădea prindea ca din fața ștearsă a gologanului de aramă.

— „Ce cauți tu fată?”

Isădia rotește o privire de rugă, se încovoie lasă ochii în pământ. Glasul boierului n'o dă ște ei îi dă inimă.

— „Nu ești tu Isădia lui Simion aprodul?”

Intăia oară aude dintr'o gură străină roșea du-i-se numele mai dulce și se miră c'o știe șurul. De unde o știe pe ea, rîsul uliței!

Domnul cel mare iese în curte și vine spre dânsa.

Dulăii i-se târăse ca niște robi la picioare, să se gudure și pe lângă străina cea desbrîncă. Isădia își simte un imbold mare, o putere, și se teză:

— „Bibilica...” iar ochiul ei țintește puiul „puiul cel de colo...”

— „De mi-l'ai da mie!...”

— „Uite la ce i-a rămas ei inima, sâraca. Dar pasărea” hotărăște stăpânul.

Dar când slugile aduc puiul cel olog și-l prind mortăciune, în mâinile Isădiei, simte și boierul ce-a împins-o pe fată.

Sub flenderița ferfenițită inima ei bate repede de tot și mâna-i slabă alintă bibilica. Și nici nu știa că trebuia să zică ceva când stăpânul casei pus și un ban frumos în palmă.

Ii vine să sboare fericită și iese pe poartă dusă pe sus.

Băieții cei răi s'au coborît și se uită, muți, și să înțeleagă.

ului Pimen al Moldovei să fie ales mitropolit primat. Înaltul prelat a declarat, că nu primește înalta demnitate ce i-se propune, pentru că voiește să aducă la îndeplinire întregul plan de reforme ce l'a înocmit. Se știe, că mitropolitul Pimen, are atențiunea de a reorganiza toate mănăstirile din Moldova. În urmă, membrii Sinodului, au propus ca viitor mitropolit primat să fie ales episcopul Timuș al Argeșului.

În locul rămas vacant prin alegerea episcopului Timuș, va fi ales arhiepiscopul Meletie Constanțeanu. Pentru scaunul episcopiei de Roman, va fi ales arhiepiscopul Căpățeanu, actual locotenent al acestei episcopii. Alegerea pentru cele două scaune de arhiepiscopie ce se vor declara vacante, va face în sesiunea de Maiu a Sinodului.

*

Ședința Camerei. La deschiderea ședinței abia sunt de față 30 de deputați. Numărul lor câtră vârșitul ședinței nu trece peste 60.

Camera începe discuția bugetului ministerului de interne. *Sándor János*, secretarul general al acestui minister, stăruie mai ales asupra serviciului sanitar reorganizat și roagă Camera să voteze bugetul.

Hammersberg László (kossuthist) vorbește contra, *Csernyő Károly* (guvernamental) pentru, *Györfy Gyula* (justhist) contra bugetului.

A luat apoi cuvântul *Dr. Teodor Mihali*, președintele clubului deputaților naționaliști care a combătut bugetul și a declarat că nu-l primește neavând încredere în guvern.

D. Mihali a constatat că administrația s'a înrăit sub actualul guvern. Notarii comunali nu cunosc limba poporului. Preturindenii se folosesc întărpreți. Oficiile administrative tratează cu naționalitățile în mod brutal și nu respectă drepturile lor. *Dacă ar înceta multele mizerii administrative pacea s'ar putea înfăptui mai ușor. Prin statificarea administrației s'ar putea face un pas spre bine.*

D. Mihali cere votul universal pe seama poporului și-și exprimă părerea de rău

Apoi toți o uită pe Isădia. Numai ea nu uită pe boierul care i-a încălzit viața. Iar biblică se întreamă, ciugule din palma ei și crește.

Către toamnă dete boleșnița printre copii. Pe ea a lovit-o dintâiu: mai slabă, mai șubredă, mai rău trăită. Se stingea văzând cu ochii, se usuca și o mistuiau frigurile.

Într-o zi s'a milostivit să vină și doctorul orașului, că-i dăduse în gonunchi aprodul.

— „Bine, dar se prăpădește de nemăncare... Trebuie hrănită. O ciorbă de pasăre, ceva ușor”.

De unde să se găsească pasări în curtea aprodului?... Iși frîngea mâinile și nu știa ce să facă.

Mai la urmă fata lui să trăiască. A tăiat biblică.

Isădia ostenia să se ridice între perne când a venit Simion cu strachina de fiortură și i-a întins lingura. Ea întindea buzele-i arse.

A prins-o groaza când i-s'a părut că ghicește: — „Biblică, adu-mi biblică mea...”

Aprodului i-s'a tăiat mâna și a simțit cum îi cade, cu lingura, în strachină. Perdeaua deznădejdei i-a împânzit vederile și'n ochi îi juca focul durerii.

Prin cea trecut inima fetei atunci!

Se siloa să zîmbească:

— „Mai târziu... nu mi-e foame acuma... aș vrea să dorm...”

Și și a lăsat capul pe perne, s'a întors cu fața la perete, pleoapele i-s'au închis. A legănat-o un vântuleț, un răsuflet scurt i-a trecut printre buze și prin fereastra deschisă par'că s'a ales o bătaie de aripă!...

că șeful guvernului n'a ținut de cuviință să anunțe pe ce principii se va întemeia votul universal proiectat de guvern.

Ședința se ridică la orele 2.

Presa străină și Italia.

— Scrisoare din Roma. —

Roma, 18 Noemvre 1911.

De două zile, știrile de pe câmpul de război sunt de mică importanță: lupte parțiale, între mici grupuri arabe și soldații italieni cari lupte însă, trebuie s'o spunem dela început, au fost toate în detrimentul elementului musulman.

Arabii atacă totdeauna în acelaș fel: profitând de nesfârșitele dune de nisip, se furișează în grupuri de câte două sau trei sute, se ascund după dune, se tirăsc, sar, se risipesc, se apropie și când vine seara, atacurile lor parțiale sunt complect respinse.

Natural că și din partea Italianilor sunt pierderi, dar în nici un mod nu se pot compara cu cele arabe, deoarece, ori cât ar fi aceștia protejați de pozițiile naturale ale terenului, nu pot să învingă cu micul lor număr, numărul superior al Italianilor cari ocupă tranșeele, și cari își dau bine sama de ce va să zică o luptă cu un element barbar și nededat cu felul modern și sigur de bătaie.

În avantajul lor Turcii au faptul că au propovăduit printre coreligionarii lor războiul sfânt, și toți Arabii au pornit la bătaie, mănăți de acel fanaticism religios inerent poporului musulman care prin Coran socotește vrăjmaș pe ghiaur.

Nu trebuie socotit în acest război măsurarea cu armele în mână a două armate, deoarece armata turcă din Tripolitania este foarte mică la număr în raport cu armata italiană de acolo (80.000 de oameni), ei trebuie socotită lupta Italianilor contra tuturor Arabilor, contra tuturor triburilor și contra tuturor bărbaților cari dela vârsta de 12 ani, de când pot să ție pușca în mână, și până la vârsta de 60 de ani sunt toți luptători și vrăjmași declarați ai creștinilor.

Totuși, cu toată greutatea ce presintă acest război, rezultatul final va fi tot de partea Italiei, și cu toate că războiul acesta de „guerilă” dă mult de lucru și va da multă vreme de lucru Italianilor, totuși nici un moment nu ne putem îndoi că Italia va învinge.

Pentru cine trăiește în Italia știrile cari vin de pe câmpul de bătaie, deși censurate și controlate până la extrem, sunt în așa de mare contradicție cu știrile ce se publică în Austria, în Germania și în Turcia, încât numai în basme sau numai dintr'o rea voință condamnată se pot scrie. Și ca probă că până acum în țările de cari am pomenit mai sus, tot ce s'a scris asupra așa ziselor înfrângeri italiene a fost fals, vă aduc faptul că în presa care scrie contra Italiei a început o schimbare îmbucurătoare pentru restabilirea adevărului, a început a nu se mai ridica osanele pretinselor victorii turcești, și au început s'o lase mai domol. Chiar și zierele din Constantinopol, în frunte cu oficiosul „Tanin”, au scăzut tonul și au început să prepare opinia publică la aflarea adevărului: victoria italiană.

De altfel, noi întotdeauna am spus adevărul adevărat și pe când zierele din străinătate publicau înfrângeri italienești, noi scriam despre triumfurile Italiei, și cu toate că contrastul între rândurile noastre și rândurile transmise de agențiile ovrești și turcești era enorm de mare, totuși nici un moment nu ne-am sfiit să dăm Românilor știrile îmbucurătoare despre victoriile fraților noștri italieni.

Azi, agențiile ovrești publică și ele — sunt sigur că cu foarte multă părere de rău — rapoartele asupra bătăliilor din zilele de 23 și 26 Octomvrie, scrise de generalul Caneva, acela pe care îl numiau prinsonier al Turcilor, și notați bine că rapoartele vin din Tripolis orașul despre care ziceau că a căzut din nou în mâinile turcilor. Ah! ce serviciu au făcut Italiei aliatele sale!

Se vorbește foarte serios de pace. În cercurile bine informate pare că intervenția puterilor interesate în Marea Egeică de data asta este foarte serioasă și superioritatea Italiei fiind pe deplin confirmată, pacea nu este departe.

Nu mai încapă discuție că pacea mai curând sau mai târziu se va încheia în aceleași condiții din ultimatul Italiei: cedarea Tripolitaniei. Cum va motiva guvernul Turciei opiniei publice această cestiune, nu știm, dar nu mai încapă îndoială că guvernul tinerilor turci va căuta să găsească o soluție și împăcând și capra și varza, va putea să o mai ducă.

Până acum, în Tripolitania este liniște. Vremea s'a schimbat plouă, bate un vânt strașnic care mișcă nisipul deșertului ca undele mării și furtunile, cari durează zile întregi, răscolesc norii de nisip cari ascund tot orizontul. În asemenea situație armata italienească este mereu cu arma în mână și bravii fii ai Italiei nu se dau înapoi în fața întâmplărilor cum nu s'au dat înapoi în fața focului vrășmașului.

Din pricina acestor furtuni, nici Arabii nu rischiază să se împingă la atac, deci liniște pe tot lungul tranșeelelor.

Dar îndată ce va înceta ploaia, atunci gurile rotunde ale tunurilor vor începe iar să trăsnească, și moartea va cădea cu obuzele aruncate de ele în lagărul musulman.

I. T. Alian.

In luptă cu maghiarizarea.

— O propunere. —

Pe zi ce trece crește numărul acolora cari părăsesc neamul și trec în tabăra dușmanului nostru secular. Sunt multe cauze, cari favorizează acest proces. Pe lângă faptul, că guvernele ungurești sunt tot mai agresive, în născocirea de mizerii de desnaționalizare, se mai adaugă și influența mediului și culturii ungurești, în care este nevoită să trăiască o parte însemnată dintre noi.

Deoarece în contra primei cauze nu putem să dezvoltăm, adecă nu am dezvoltat până acum o activitate, care să promită rezultate reale și astfel să țină în echilibru activitatea statului, pentru aceea avem datoria să micșorăm cel puțin influența păgubitoare a mediului și a culturii ungurești.

Pentru ajungerea acestui scop ne pot servi cu exemplu Poloniei din Germania. Intocmai ca și noi, Polonia din Germania nu intră bucuros în serviciul statului, fiindcă țin mult la limba și naționalitatea lor. Cu toate aceste sunt o mulțime de funcționari Poloni, mai ales muncitori, printre Germanii. Pentru a scăpa pe funcționarii Poloni de desnaționalizare s'au înființat societăți (mai ales Reuniuni de femei), cari, ajutate de presă și de publicul mare, dezvoltă o activitate foarte binefăcătoare în direcția aceasta: După terminarea cursului școlar, băieții și fetițele polone sunt trimise în provinciile cu populație polonă (Posen și Silesia superioară) unde li-se cultivă simțul național.

Exemplul acesta îl putem urma și noi. Spre scopul acesta ar trebui să se constituie un comitet permanent, care să stabilească o listă a Românilor, cari trăiesc în orașele ungurești și o a doua listă (prin publicări în ziare) a familiilor, cari promet că vor întreține în cursul feriiilor câte unul (ori mai mulți) dintre acești băieți. Natural, că întreținerea să fie gratuită, ori în cazul cel mai rău să se plătească o sumă bagatelă, având în vedere clasa micilor funcționari cari și așa abia pot să trăiască de azi pe mâine.

Spre a pune în aplicare propunerea aceasta — după părerea mea — nu avem lipsă de mijloace materiale, ci numai de o mică porțiune de iubire de neam și altruism. Puțină osteneală, puțină jertfă, multă iubire de neam și rezultatul va fi, că, dacă nu vom micșora numărul celor ce și părăsesc neamul, vom face ca cel puțin să nu mai crească.

O a doua propunere (după exemplul ce-l practică Germanii, Francezii și Englezii între olaltă spre a-și însuși cunoștințe de limbi în țeara respectivă) ar fi următoarea: În cursul feriiilor să se dea posibilitate cât mai multor tineri dela școlăle medii și universitate de a trece în România precum și, tinerilor din România ca să vină la noi. Spre scopul acesta să se constituie două comitete (de dorit ar fi, să se aleagă profesori), unul în România și altul la noi, cari apoi să stabilească în fiecare an o listă a tinerilor, cari voesc să-și petreacă vacanța în România sau

în Transilvania. Schimbul acesta se va face așa, că o familie din Transilvania își va trimite băiatul la o altă familie din România iar în schimb va lua pe băiatul familiei din România sub scutul ei. Aici trebuie însă să se țină seamă de poziția socială a părinților și, cât se poate, să se facă schimbul acesta numai între familii cu aceeași poziție socială, căci numai atunci va putea să mulțamească pe ambele părți. Fiecare familie își va da silința să facă „adoptivului” ei petrecerea cât mai plăcută în speranță, că și fiul ei va fi tratat în același fel. Cheltuieli sunt numai pentru călătorie. Rezultatul va fi, că noi vom cunoaște pe cei din România și ei pe noi mai temeinic, decât ne cunoaștem acum, căci nu se poate o mai mare lipsă de iubire de neam, decât a nuți cunoaște măcar frații.

De încheiere mă adresez către societatea românească, dar mai ales către ziare, să nu dea uitării chestia aceasta așa de însemnată pentru poporul nostru. O singură încercare ajunge să arate ce folos mare vom avea, pentru că: „Von uns die Arbeit, von Gott der Segen”.

Lipsea, în 16 Noembrie 1911.

Stefan Otel,
stud. com.

Cronică din Paris

Din viața intimă a lui Leopold II. — „Zeilor li-e sete”: de Anatole France. — Atracția Nirvanei. Moartea pictorului Ziem. — Un roman al trei Elena Văcărescu. — Cântăreții curților.

Paris, 15 Noembrie.

Un mare cotidian de aici publică memorii din viața intimă a răposatului Leopold II al Belgiei, memorii semnate de fostul său valet. Ele au un mare succes de curiozitate. Publicul cetește cu interes această proză tipărită cu litere mari, impresionante. Am încercat s'o ceteș și eu, dar n'am reușit. Într'adevăr, ce mă poate interesa pe mine descrierile bucatelor pe cari le consuma regele la dejun și seara, marșă vinurilor pe cari le prefera, jilețele pe cari le afecționa? Căci memoriile valetului în chestiune nu conțin altceva. Din când în când, câte un pasaj senzational asupra supenilor lui Leopold II cu amantele lui. Ei, și? Întru cât ne-ar putea atinge pe noi, cetitori cu bun simț, aventurile bătrînului monarh? Ele prezintă același caracter ca și aventurile ori căruia muritor de rînd. Nici o notă mai caracteristică, nici un sentiment omenesc mai profund. Că în curte seară, regele a avut la dîne pe baronesa de Vanghan, sau pe o dansatoare dela Operă — mă mișcă foarte puțin. Cu acest prilej mi-aduc aminte cu ce lăcomie am cetit odată despre cele mai neînsemnate gesturi sau fapte ale lui Napoleon cel Mare. Tot ce îl privește pe gloriosul cuceritor mă interesează. De ce? Fiindcă totul depinde de însemnătatea personajului de care mi-se vorbește; totul se referă la personalitatea lui. Nu ajunge numai să fi fost rege, pentru a lăsa un renume în memoria popoarelor. Un suveran al căruia rol în omenire n'a avut nici un caracter mai de seamă, nu poate interesa după moarte. Odată ce a părăsit această lume, insignele lui regești cari singure îl scoateau în relief cât trăia, trec în alte mâni, iar el însuși intră în imensa mulțime a morților de vînd. Altul a fost un Napoleon sau un Frederich II, și altul un Leopold al Belgiei. Pe când cei din urmă au fost mari prin geniul lor, cel de al doilea nu s'a deosebit de restul oamenilor decât prin sceptrul pe care l'a purtat. De aceea un gest ori-cât de neînsemnat ar fi el ne interesează venind din partea lui Napoleon, și ne lasă indiferenți când este vorba de Leopold II.

...Mult mai senzatională mi-a părut o scurtă notiță, apărută ieri prin ziare și prin care ni-se făcea cunoscut că în numărul ei dela 15 Noembrie, „Revue de Paris” va începe publicarea unui nou roman al lui Anatole France, cu titlul de „Les Dieux ont soif”. Zeilor li-e sete — de ce? De sânge; căci noul roman al maestrului, care va fi de sigur un capo-d'operă mai mult, ne va descrie epoca roșie a Teroarei. De mult îl pasionează pe ilustrul scriitor Revoluția cea mare. În ultimul timp el s'a ocupat cu culegerea de documente referitoare la acea vreme. Un întîm al casei lui mă

informase că Anatole France avea de gând să scrie un studiu asupra lui Robespierre. Ceva mai mult: că îl începuse deja. Poate că'l va publica mai târziu. În orice caz, materia pe care o tratează în noul său roman este așa de potrivită cu geniul său literar și cu ideile lui din ultimii ani, încât mă aștept la o carte de o rară frumusețe. Vedeți numai cât de admirabil este până și titlul acestui roman: Zeilor li-e sete... și zeii aceștia sunt poporul, mulțimea suverană. Și nu știu de ce, îmi vine în minte un vers al lui Coșbuc:

Să nu dea Dumnezeu cel sfânt
Să vrem noi sânge nu pământ!

...Slujbașul Fouquet de care v'am scris în cronica mea trecută că și-a omorît soția, copilul, cănele și pisica — tot nebun a fost. El și-a spulberat singur ereerii într'o cameră de hotel din Toulon. Suma de 120.000 franci pe care o delapidase dela Administrația financiară în care servise, a fost găsită neatinsă într'un geamantan. Da, Fouquet a fost nebun — dar nebunia lui era de un ordin special; ea ne mișcă și ne îngrozește. S'a aflat din însemnările pe cari le făcuse în viață, că bietul mizerabil a fost atras de noagra și monstroasa Nirvana.

Fouquet a fost un pesimist în acțiune. Mîntea lui era mereu chinată de problema neantului. El se sbătea neîncetat într'un delir de întrebări: Ce este omul? La ce se naște? În ce scop trăește? Și de ce moare? Tot adâncind groaznică problemă, nenorocitul a ajuns la rezultatul definitiv că nici el, nici soția și copilul lui pe cari îi adora, n'au ce căuta mai mult pe acest pământ. El și-a ucis mai întîi pe scumpii lui iubiți, și a așteptat câteva zile, spre a vedea dacă nu cumva îi vor apărea după moartea lor. Fouquet ar fi voit să le ceară știri despre lumea necunoscută, înainte de a se sinucide și el. Văzînd că morții sunt muți, el și-a spulberat ereerii fără părere de greș, credința Nirvanei fiind confirmată în sufletul său.

Firește că a fost nebun; dar nu admiteți și d-voastră, cetitori, că dacă omul acesta ar fi posedat talent literar, și un oarecare echilibru în instinctele lui de conservare, ar fi putut scrie pagini de-o profunzime dostoevsciană, dată fiind teribila problemă care'l chinuia, și viziunile pe cari le avea? Cât se petrec în mințile de multe ori așa de nepătrunse ale bietilor muritori!

...Săptămîna aceasta a încetat din viață vestitul pictor francez Ziem, în vîrstă de nouăzeci și unu de ani. Moșneagul Ziem a fost contemporanul și prietenul lui Alfred de Musset, Heinrich Heine și Chopin. El s'a făcut cunoscut prin scenele venețiene pe cari le-a zugrăvit de predilecție. Acest artist de o delicateță și de o grație neîntrecute a știut să redea ca nimeni altul, seurgerea de aur a soarelui venețian pe bătrînele palate de marmoră, pe pitorescile ruini, și mai ales pe apele din lagune. Nimeni nu l'a întrecut pe Ziem în străvezimea Adriatiei și a cerului italian.

Viața lui a fost una din cele mai frumoase din câte se cunosc. Talentul său a fost numai decât recunoscut și zilele i-s'au seurs blînde, fără sbuciume, fără lupte. De aceea a ajuns el la așa de adînci bătrînețe. Cu prilejul acesta, constat că pictorii vestiți ai Franței de azi sunt toți de o vîrstă foarte înaintată. Il citez numai pe ilustrul Bonnat care are aproape 80 ani și pe faimosul peisagist Harpignies căruia îi lipsește numai opt ani ca să ajungă centenar. Ziem a avut norocul rar de ași vedea pânzele expuse la Luvru încă pe când trăia. Într'adevăr, în colecția lăsată acum doi ani de bogătașul Chauchard, figurează și mai multe pânze ale lui.

...Am cetit romanul din urmă al d-șoarei Elena Văcărescu, scris în franțuzește, și care poartă titlul de „Le Sortilège” (Vraja). L-am cetit cu un interes viu. Scrierile d-șoarei Văcărescu m'au interesat întotdeauna. Stilul d-sale e liric și curgător. Romanul de care vorbesc însă, e interesant mai ales din alt punct de vedere. Critica franceză l-a semnalat ca pe o descriere exactă a peisagilor și a vieții orășenești. Mărturisesc că nu mi-a făcut această impresie. Cunosc prea bine Țara Românească, pentru a mă putea înșela. Lirismul pasionat al d-șoarei Elena Văcărescu a tîrît-o dincolo de adevăr. În descrierea peisagiilor ei n'am avut de fel viziunea plaiurilor dulci scaldate de acea atmosferă clară în care vibrează lu-

mina soarelui românesc, așa cum putem vedea în Grigorescu, care e cel mai sublim interpret al pămîntului românesc. Și nici în ucigașul Stan fiul lui Dragomir, sau în palida Ileana, n'am găsit vre-o personificare a tînarului român. Mai puțin însă în țiganul Nicolae și în nevasta acestuia, Porfira vrăjitoarea. Romanul e poetic, dar de un romantism care se îndepărtează prea mult de adevăr. Incontestabil este că talentul d-șoarei Văcărescu merită să fie gustat. N'avem însă, până acum, nici un scriitor francez, care să fi înfățișat publicului din Franța, o oglindă fidelă a moravurilor românești. Poate că el se va ivi cu vremea.

...În curtea noastră am auzit ieri după amiază glasurile împreunate ale unui moșneag și al unei copile, ce cântau un cântec vechiu. Cântăreții aceștia îmi sunt familiari; îi aud la fiecare două săptămîni jos, în îngusta curte a casei unde locuiesc. Ei fac astfel ochul Parisului, cântînd pentru ași câștiga hrana. Și nimeni nu refuză să arunce dela înălțimea ferestrelor, bani de aramă învîliti în vre-un petec de hîrtie și cari cad cu un sunet surd la picioarele lor. Cântărețul curților este un tip foarte cunoscut la Paris. Îl iubesc pentru că evocă în mine vremile îndepărtate ale evului mediu. El este un urmaș direct al trubadurului care colinda orașele, cântînd pe sub ferestrele caselor. Oamenii aceștia se pot mândri cu nume ilustre, cari au aparținut castei lor. Printre alții pe faimosul Luther care, pentru ași strînge bani de drum în scopul de a vizita Roma, a cântat și el prin curțile orașelor din Germania.

La Paris, neamul trubadurilor se continuă și azi sub numele de „Chanteurs de cours”. Ei sunt de două feluri: cei cari ne cântă melodiile cele mai moderne, și cei cari păstrează cultul trecutului, intonînd cu melancolie vechile riturnele franceze. Cei de al doilea îmi plac mai mult, și care a cântat, însoțit de glasul fraged al strănepotei lui de 8 ani, bătrîna romanță: „Je te donnerai une rose, ma mie!” este o vechie cunoștință a mea. Îl stimez pentru că are cultul trecutului. Am stat odată mulțisor de vorbă cu el. Îmi spune că pe când trăia Francois Coppée, nu lipsea nici o Duminecă din curtea lui. Îl găsea pe poet așteptîndu'l la fereastră, și de câte ori îl vedea, îl saluta cu un zămbet voios. Francois Coppée se desfăta mult la melodiile vechi franceze, și de câte ori i-le cânta moșneagul, îi arunca de sus câte o pișcă de doi franci.

C. R. B.

„Asira” la Beclean.

— Iniințarea unui nou despărțămînt. —

Subscrișul în calitate de delegat al comitetului central al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român convoc

adunarea constituantă

a despărțămîntului Beclean pe 26 Noembrie 1911 n. Duminecă la ora 1 p. m. în localul școlii gr. cat. din Beclean.

De noul despărțămînt se vor ținea: întreg cercul administrativ al Becleanului și din cercul administrativ al Chiochișului comunele următoare: Apatiu, Beud, Bidiu, Bozieș, Chethiu, Cutca, Ienciu, Iuș, Matei, Manic, Moruș, Sas-Șimbor, Tentea, Ufalău, Vereșhaza și Vița.

Rog pe toți Români de bine din cercul Becleanului și din comunele înșirate ale cercului Chiochiș, să binevoiască a se prezenta la adunare și ași da concursul la înactivarea noului despărțămînt.

Dej, în 18 Noembrie 1911 n.

Dr. Liviu Micșă,
advocat, delegatul comitetului central al „Asociațiunii” pentru iniințarea despărț. Beclean.

Scriori din București.

Tizza vine la București. — Trupe de teatru ungherești în România. — Ce spune un fruntaș al coloniei maghiare.

București, 4 Noembrie.

Asupra apropiatei vizite a lui Tizza la București, circulă o mulțime de versiuni, care de care mai — interesantă. Nu lipsește nici comentariile, cari în chip fatal se fac în astfel de împrejurări. Aceste comentarii nu se bazează însă pe nici o sursă pozitivă. Am căutat deci să mă informez dintr-un izvor competent în ce privește vizita contelui Tizza. Cele ce urmează sunt declarațiile unui fruntaș al coloniei maghiare din București, care are legături cu unii fruntași politici din partidul muncii. Numele nu interesează. Și chiar de-ar interesa, un ziarist cinstit trebuie să-și țină cuvântul dat.

— Este adevărată știrea că în curând contele Tizza va veni la București spre a ține o serie de conferințe, stăruiind pentru împăcarea maghiaro-română?

— Este adevărat. Și, după cât știu eu, termenul este foarte apropiat. Cel mult într-o lună, dacă starea spiritelor nu se va schimba, contele Tizza va vorbi la București.

— Curios....

— Nici decum, întrerupe, zimbând frunțașul ungher, doar aici la București s'au rostit imprecății în contra lui și pentru discursul lui s'au tras focuri de pistol.... Trebuie să vadă și el orașul, în care s'a făcut atâta zarvă în jurul numelui lui.

— Și cum va vorbi?

— În franceză. O limbă, care aici este cunoscută. Nu-i așa? Va vorbi despre trecutul poporului ungher și cel românesc, va aminti epocile, în cari aceste popoare au luptat umăr la umăr în contra păgânilor. Va aminti furtuna care amenință acum din partea slavismului și va face apel la unire.

— Unirea lupului cu mielul. Crezi că se poate așa ceva? Nu cred că s'ar găsi vre-un Român, care să-l creadă pe cuvânt. Politicianii ungheri nu mi pot avea crezare înaintea Românilor. S'au jânit ei vre-odată de cuvânt? Și apoi nu crezi că un exces de curaj din partea lui Tizza de a vorbi la București, unde a vorbit odată Laeger, unde poporul e informat bine de cele ce se petrec în Ungaria, unde ușor ar putea fi flucurat...

— În privința asta contele Tizza s'a adresat reprezentantului austro-ungar din București, cerind informațiuni și întrebând dacă poate fi sigur că nu se vor face demonstrații împotriva lui. Răspunsul ce l'a primit a fost satisfăcător. Noi maghiarii de aici îl așteptăm acum.

— Numai de nu i-ar fi de deochi drumul.

*

Trecând la altă ordine de idei, veni vorba despre venirea unei trupe ungherești în România. Iată ce mi-a spus frunțașul ungher privitor la această chestie:

Arestarea lui Zaharie Bârsan și a trupei sale produs chiar și în cercurile ungherești o adevărată indignare. Și cel dintâi care a protestat a fost profesorul Szócs Géza, care s'a hotărât să lucreze stăruitor pentru a se ajunge la o înțelegere în ce privește venirea trupelor românești de teatru în Ardeal și Ungaria și viceversa. Voia să pună la cale un fel de reciprocitate. Să se intervină adecă și pe a se lăsa liberă trecerea trupelor românești în Ardeal și a celor ungherești în România.

În scopul acesta s'a pus în legătură cu directorul Ioanovics din Cluj, care ar fi trebuit să dea câteva reprezentanții la București și în alte centre, unde există o populație ungherească mai numeroasă. Piese ce aveau să se reprezinte aveau să fie selectate, ca și actorii, spre a nu se face ris teatru ungheresc.

Trupa maghiară avea să vie în România nu-

mai după ce se va fi tranșat chestia „reciprocității”, căci astfel ar fi știut că ușor i-ar fi fost interzis să joace. Ar fi venit numai după conferințele lui Tizza.

— Dar eu știu că zilele acestea a sosit la București o trupă ungherească. A cerut chiar autorizația de a juca, în sala Transilvania...

— Asta e o poveste interesantă. Uite cum stau lucrurile: Auzind de planurile dlui Szócs, directorul unei trupe de a zecea mână, un oare-care Salgó, care joacă vara prin ținuturile săcuiesti, prin comunele Uzou și Brețeu, s'a grăbit să vină cu trupa lui aicea, vânând pe semne laurii primului venit. S'a înșelat însă. Cei dintâi, cari i-am spus să plece înapoi au fost noi Ungurii din București. Ce crezi? Așa ne-ar fi făcut de ris cu trupa lui de 12 persoane, cu piesele lui, cari nu se mai ascultă cu plăcere nici chiar în satele, pe unde colindă vara. Un actor de contrabandă și nimica mai mult. Ne-a cerut concursul, dar i-l'am refuzat. Am făcut o propagandă nebună ca nimenea să nu-i cumpere biletele.

Salgó a avut însă curaj. S'a dus la politică, a cerut autorizație ca să poată juca și cu îndrăzneală caracteristică acestor fel de oameni, a alergat pe la toți ungherii de aici să-și plaseze biletele. Felul cum a fost însă primit l'a făcut să înțeleagă că cel mai potrivit lucru ar fi să plece acasă. Și-a adunat bagajele și a plecat, fără a da nici o reprezentare.

*

Așa stau lucrurile, termină interlocutorul meu. Tizza va veni la București și nu cred că vorbele lui vor rămâne fără răsunet. Se va tranșa apoi chestia trupelor teatrale și atunci va veni trupa lui Ioanovics din Cluj aici.

Lucrurile sunt însă cu mult mai complicate decât își închipue interlocutorul meu. Și credințele lui, va vedea în curând cât sunt de false.

Correspondent.

Cronica teatrală.

Cluj, Central Univer. București.

Progresul uimitor pe care-l face din stagiune în stagiune Teatrul Național, prima instituție de artă dramatică românească, ne umple sufletul de bucurie. Sălile pline din fiecare seară spulberă din sufletul celor ce muncesc acolo teama de ziua de mâine și le redă liniștea și îndemnul la muncă. Publicul de teatru s'a înmulțit; s'au ridicat pături nouă de lume cari încep să prețuiască literatura dramatică și vin cu dragoste dintr'un îndemn curat al sufletului, să asculte și să admire lucrările de seamă ale autorilor străini și români. Și români! Da. Sunt fericit că pot în sfârșit s'o spun. S'au schimbat vremurile! Când mă gândesc că nu sunt decât câțiva ani, de când o piesă românească afișată la teatru era un fel de sperietoare pentru public. Nu numai că nu venea nimeni la spectacol, afară de câțiva prieteni ai autorului, dar o condamnau dinainte. Piesa se juca odată, de două ori, și era scoasă și uitată pentru veci. Ba de multe ori nici nu avea cinstea să vadă lumina rampei.

A fost o adevărată minune ce s'a întâmplat cu piesa „Rhea Silvia” a uitatului și a necunoscutului de mulți Njeulac Scurtescu. S'risă acum 40 de ani, cine știa de existența ei? Nu se jucase niciodată. D. Bacalbașa, directorul general actual a avut o fericită inspirație și a făcut o faptă nepus de frumoasă ridicând din umbra vremurilor această piesă și dându-i locul ce i-se cuvine. Svonul că are să se joace o piesă românească scrisă acum 40 de ani și încă o tragedie, i-au făcut pe mulți să ridă. Piesa s'a jucat însă. Odată, de două ori... neîncredătorii s'au liniștit... și s'a jucat și a treia oară și a șaptea oară și are să se mai joace. Rămâne constatat un lucru, care trebuie să ne

bucure pe toți: din credința nestrămutată a dlui Bacalbașa în valoarea acestei piese ne-am ales cu o nouă lucrare, care poate să stea cu cinste în și-ragul de pietre prețioase pentru noi, al repertoriului dramatic românesc.

Piesa a fost primită de public cu multă simpatie. Povestea celor doi frați învrăbiți Amuliu și Numitor, soarta înduioșătoare a gemenilor Romulus și Remus, osândiți peirei, precum și suferințele mamei Rhea Silvia, au avut și vor avea întotdeauna puterea prin talentul uitatului până acum Scurtescu, să miște inimile spectatorilor.

„Pe la 1868, citind cu multă dragoste pe dramaturgii clasei francezi și în deosebi pe Racine, mi-a venit în gând să compun pe Rhea Silvia.

Este dar o imitațiune de tragedie, după cum se poate vedea. Am publicat-o pentru întâia oară în 1873”.

Așa ne spune autorul într'o prefață a piesei. Și ea cetitorii să-și facă o idee despre starea literaturii dramatice de atunci să-l lăsăm tot pe autor să glăsuiească; e multă ironie în cuvintele lui:

„Din parte-mi (deși fabricantul piesei) așa zicând — îi recunosc trei defecte:

1. E scrisă în versuri.
2. Nu e localizată!
3. Ii lipsește focul bengal.

Uitam; mai are și cusurul, că nu se vede pe scoartă cuvântul — Căalendar!”

Iată: o piesă de pe vremea „Călendarilor”, o tragedie!... Românească! Să ție astăzi afișul la Teatrul Național! Nu-i o minune asta?!!

Cum zic s'au schimbat vremurile. Am început să alegem și noi griul din neghină. Alături de piesele străine răsăr și piesele românești. Am început să le privim cu dragoste și să ne bucurăm de ele. Alături de Heidelbergul de altă dată, Instinctul. Prietenii copilăriei și alte piese străine a răsărit și și-a făcut loc printre ele „Cometa” lui Anghel și Iosif. Cu câtă simpatie a fost primită de public și de presă această subtilă și frumoasă fantesie a poezilor noștri! O analiză rece? N'o suferă piesa. Trebuie s'o iai așa cum e și să nu te apropii prea mult. Prologul ei, spus admirabil de sugestiv de d. Liciu te surprinde și te face să tresari; e ca poezia unui dop dela o sticlă de șampanie. Cine n'a încercat această plăcere după vre-un chef în zorii unei senine zile de vară?

Și... se începe piesa. Zărilor se împurpurează. Te lași furat de versuri ca niște fluturi cu aripi. Te înalță prin stele, te duc peste mări și peste țări... și nu te mai gândești... Te lași visurilor.. Vrei șampanie în zorii unei senine zile de vară și îți privești cum s'aprinde sau păleşe zorile! Asta e Cometa!

La ultima reprezentare a piesei s'a jucat și frumosul poem dramatic într'un act „Camoens” al lui Fr. Halm, tradus magistral de autorii „Cometei”. Stingerea marelui poet Camoens într'o săracă odaie de spital, din Lisabona a fost redată de Nottara într'un stil cu totul superior.

Ațiunea se petrece în ziua de 10 Iunie 1580. Marele negustor din Lisabona, Don José Quebedo de Castel-Branco vine la Camoens, la spital. Ii spune că are un singur copil și — eulmea nenorocirii! — acest copil s'a apucat să facă poezii. Ii roagă pe Camoens să-l abată dela calea asta. — Poetul promite. Vine tînărul și Camoens rămâne umit în fața entuziasmului sincer pentru artă al tînărului poet. Încearcă la început să-l abată:

„O, orb ce ești! Mărirea te chiamă așa dar!
Ți-e dor să simți pe frunte cununa de stejar,
Dorești să ai pe frunte un diadem de stele!
Dar frunzele se scutur și stelele pălesc:
Vezi ce mi-a dat mărirea în schimbul vieții mele

Răsplata-i sărăcia și moartea ntr'un spital!
Ascută-mă, renunță la ori ce ideal!”

Heves és Dornhelm,

confecțiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

în oraș, aproape de palatul „Lloyd”.

În atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești.

Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

Dar văzând că ori ce încercare e de prisos în fața avântului firese al tinărului, Camoens în ultimele clipe de viață îi spune:

„Vezi mâna asta rece, ce se ridică 'ncet
Și te binecuvântă, simțindu-te poet
Să-ți-o aduci aminte! Și-acuma du-te! Viața
Te cheamă! Mergi la luptă! Și tu fii dimineța
Căci eu am-s amurgul și soarele meu moare”...

Piesa asta e prea lirică, prea subtilă ea să poată fi gustată de masa publicului. Cei cari au înțeles-o însă au trăit câteva clipe de înaltă și adevărată poezie.

Z. Bârsan.

Egoism și Altruism.

De Dr. Al. Tălășescu.

III.

Privind din punct de vedere social găsim egoismul neseplat de altruism: egoiștii trăiesc pe spinarea altruștilor. Egoistul întotdeauna cântărește ceace dă și ce primește, dar el caută mai ales să ia fără să dea ceva în schimb.

Bărbatul egoist în foarte multe cazuri rămâne necăsătorit pe simplul motiv că privește lumea numai în partea ei materială brută. El vede în căsătorie numai partea primă din scopul luptei noastre pentru existență: *bunul trai*. Cântărind din punct de vedere economic *valoarea dragostei conjugale*, sufletul lui nu poate fi nici odată pătruns de binecuvântarea divină care are în vedere propagarea speciei omului, sau dacă totuși este îndejuns cultivat și are acest instinct, se crede îndreptățit să ruineze o lume întreagă în profitul speciei sale.

De aceea egoistul, dacă nu poate primi deodată cu înșurătoarea o zestre care să-i aducă folos mai mari decât necesită întreținerea femeiei, nu se mai însoară, ba adeseori el cere ca femeia să-i aducă un prisos pentru întreținerea și înzestrarea copiilor *ce ar putea urma din căsătoria lor*.

În privința aceasta în toate statele europene afară de Franța există o legislație foarte nefirească, care servește de model tuturor căsătoriilor, anume: ofițerii nu se pot însura până la un anumit grad ierarhic, fără să justifice o cauțiune pe care usul a pus-o în sarcina femeii, ca dotă fixă. Aceasta lege, oriunde am dori să-i îndulcim caracterul, oferă nu numai aparența, ci și confirmă faptul că *fetele își cumpără bărbații*. Astfel în Germania un sublocotenent costă 80.000 m. Scump! zicem noi, dar așa se vede că „face”, deoarece sunt mulți sublocotenenți germani cari se însoară. În schimb majorii și gradele mai superioare sunt cu totul gratis. Aceasta însă nu e glumă, pentru că ori cât de puțin egoist ar fi sermanul ofițer inamorat nu poate să-și urmeze îndemnul sufletului său decât dacă ajunge maior, când de regulă, a scăzut foarte mult termometrul simțului altruist de propagarea speciei. Omul îmbătrânind devine mai egoist, perde încrederea în femei și în sine însuși; are teamă de căsătorie. Din aceste motive căsătoriile ofițerilor sunt mai rar fericite și nici legile selecțiunii nu sunt satisfăcute prin ele, cu toate că ei ar trebui să fie cei mai viguroși procreatori.

În cel mai adesea cazuri egoistul nu se însoară până ce nu-și face mai întâi o stare, ca să poată avea și mai mari pretențiuni la zestre. Timpul trece însă uneori mai repede, decât cum se adună averea și lasă urme adânci, în corpul burlescului tomnatec, care mereu nemulțumit de aleasa pungei lui, rămâne neînșurat.

A treia categorie de egoiști și încă cei mai teribili sunt *geloșii*. Aceștia ascund în sufletul lor o inferioritate fie fizică, fie morală și au teamă

de femeie că nu-i va fi cu totul devotată, ba că-i poate fi chiar necrindincioasă. Ei resonând aleg mereu până ce ajung la *renunțare*. Evident că pentru societate și pentru principiul de selecțiune este mai bine ca asemenea caractere să rămână improductive pe câmpia omenirii.

Amorul, sub ori ce formă și în ori ce fază ar fi, este egoist și are în sine ceva sălbatec; totuși, când este călăuzit de principiile superioare ale altruismului, poate fi îmblânzit până la gradul în care este separat cu totul *amorul fals*, zis sensual, de *adevăratul amor*, creator. Morala creștină nu recunoaște alt amor în afară de cel creator; pentru acest motiv ea condamnă ori ce amor în afară de binecuvântarea căsătoriei precum și ori ce sensualism care n'are de scop, sau care nu poate fi urmat de propagarea speciei umane. Morala creștină este bazată pe cele mai exigente legi ale naturii. Morala legilor noastre sociale este mai elastică: ea nu prea este severă față de amorul sensual al celibatilor, căruia i-a consacrat chiar anumite palate în așa zisele *case de toleranță*. Frumoasă expresiune machiavelică: *toleranță!* pareă ar zice că este o nelegiuire permisă, un rău fără care nu putem trăi.

Această legiuire tolerantă este eminamente egoistă în folosul sexului bărbătesc, care, în locul poligamiei desființate de cerințele amorului conjugal, a inventat prostituțiunea. Ea este mai veche decât creștinismul, dar nici creștinismul nu a putut-o desființa, ci în loc de a-i consacra templuri ca popoarele vechi, o rabdă numai, combătându-o mereu și izolându-o în case de toleranță în speranță că cu timpul o va extermina. Amorul sensual în religia creștină este un *păcat ușor de iertat*, iar în morala legilor firești este o *boală propagată de egoism*.

Se vedem care este deosebirea morală între *amorul sensual* și cel creator? Bărbatul egoist crede a fi pus stăpânire pe femeie când o posedă, pe el îl predomină plăcerea de posesiune asupra ei, deși drept judecând bărbatul nici odată nu este mai slab, mai sub dominațiunea femeii, ca în momentul când el se crede învingător asupra corpului ei, deoarece ea vinzându-și corpul, nu numai că devine stăpână asupra averii lui, ci, cu glorie drăcească, și asupra sufletului lui. Câte stele celebre n'au fost cucerite prin aur!... dar și câți cuceritori îngânați n'au ajuns la Morgă; sau la pușcărie și ghilotină!

Cu totul altul este *amorul creator*, altruist: Această putere naturală se naște, ca prin farmec, din încreșterea alor două priviri; această putere supraomenească nu dispare nici dincolo de mormânt, ci se perpetuiază în copii și nepoți. În opoziție cu amorul egoistilor de prin localurile publice și de prin budoarele clandestine, amorul adevărat este creatorul familiei, a neamului și a statului, el este piatra fundamentală a bisericii creștine și idealul ori cărui popor care are pretențiune de prosperare.

Dar sunt și altfel de egoiști.

Jucătorul de cărți este un egoist mai teribil decât Don Juanul. El n'are nici un moment de comunitate de plăcere cu victima sa, cum se întâmplă la amorul sensual. La jucători plăcerea ajunge în culme, când a despoiat cu totul pe tovarășul său de joc, care în acel moment își ruinează familia sau casa de bani a unei instituțiuni de ordine morală.

Jucătorul de cărți intră în categoria *egoistilor rapaci*, adică a acelor cari fără nici o muncă râvnesc la averea altora și cari în codul penal au diferite titluri academice: escroc, pungaș, hoț, bandit, meserij cari condue de multe ori și la omor sau sinucidere.

În fața egoistului rapace îl găsim pe *altruistul risipitor*. Acesta este lipsit de cel mai elementar principiu de egoism productiv. Sunt risipitori cari pot fi în momentul dat și productivi, dar ei

sunt în același timp în stare să risipească și peste ce ei produc și de regulă să aspire la averea altora îndată ce nu mai pot produce.

Egoistul sgârcit este întotdeauna mai prudent decât risipitorul. Prudența sa se razimă și pe puterea banului care atrage pe partea sa opinia publică cu toate treptele indulgenței, pe când risipitorul neavând acest favor, va căuta să înlocuiască pe căi greșite ceace a pierdut, pentru că să pară a fi, ceace prin muncă onestă nu este în stare să ajungă.

Unii afirmă că risipitorii sunt necesari pentru restabilirea echilibrului material în societate ca să nu acumuleze averile numai la anumite familii. Este adevărat că Dumnezeu a creat pe sgârcit și pe risipitor în aceeași persoană, dar dacă diavolul a schimbat pe ici colo firea adevărată a omului, sunt pe lume atâția ingeri păzitori încât putem avea destulă speranță în menținerea echilibrului moral și material al lumii creștine.

Până acum am arătat în special pe bărbatul egoist, și cred că ar fi lipsă de bunăcuviință dacă n'am scărimina puțin și sufletul femeii, care, precum știm prea bine, are rol atât de decisiv în determinarea ordinii și a echilibrului mondial, înțocmai precum este de capabilă să provoace cele mai dezastruase sguiduri sociale.

Femeia însă nu o putem judeca cu aceeași măsură ca pe bărbat, deoarece și natura însăși, și legile născocite de bărbați au pus-o într-o pozițiune de existență cu totul deosebită.

Considerând partea firească a femeii, ea are rol foarte greu de îndeplinit în ce privește propagarea speciei, cu mult mai greu decât acel al bărbatului. Răul mare zace numai în faptul că puțin femeii își înțeleg rolul acesta cu devotamentul necesar progresului omenirii.

În vechime, la popoarele primitive femeia era capul familiei întru cât n'au existat familii în înțelesul de azi bazate pe principiul paternității. Atunci viața sexuală era încreștată într-o promiscuitate mai mult sau mai puțin complexă și numai maternitatea putea să fie sigură. Această autoritate a femeii în viața familiară era foarte distinctă chiar și la Români, cari numărau genealogia și din partea femeii, mai ales când era vorba de o matroană distinsă, cum era Coraș, Julia, Flavia ș. a. Dar mai era și în spiritul legilor romane principiul: „*mater semper aries*”. Cât despre tată? nu se știe!

Femeia din fire nu prea este egoistă; ea e mai blândă, mai mihoasă, mai altruistă decât bărbatul și numai când o scoți din familie se lasă impresă pe costisul decadentei spre egoism sau spre altruism exagerat. E și natural să fie așa, întrucât ea n'are nevoie mare de a lupta pentru existența ei, rol care am zis că apasă mai greu pe bărbat, ca cap al familiei.

Dacă o desbraci însă pe femeie de rolul înălțător pe care îl are în familie, rămâne cu un suflet prea gol, care va fi ocupat numai de egoism ori altruism exagerat, de dezechilibrare mai mare ca la bărbați. Aceasta slăbiciune sufletească a femeii este o urmare a lipsei de educațiune în înțelegerea spre a ști lupta în mod satisfăcător pentru existență.

Să nu ne mirăm dar de pașii groșiți, dezechilibrați ai femeii, când ea este aruncată singură, izolată în vârtejul societății fără nici o pregătire prin șiruri de generațiuni, precum s'a făcut cum a bărbatului. Putem zice că femeia devine egoistă numai luptând pentru existență.

În concurență de luptă cu bărbatul ea înțuiește toate armele cu care a înzestrat-o natura pentru a-l putea subjuga pe bărbat, care acum îi apare nu ca protector și tovarăș de viață, ci ca inimic mai puternic.

Să nu ne mirăm dar de faptul că femeia pune la mezat toate grațiile când n'are altă putere materială și nici altă știință de muncă; și nu ne mirăm când ea în lupta pentru existență

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

intrebuințează arme sufletești minuscule, ascunse, cum sunt: elevitatea, intriga, perfidia în loc de ciomag și pumn.

În mod general femeia este de un altruism mai învoderat decât bărbatul, ceea ce se explică foarte lesne prin rodul ei ca mamă, de a-și îngriji copiii și mai ales de rolul ce-l are pe lângă bărbat ca acesta să nu cadă în egoism exagerat, la ce bărbatul este mai predispus pe motivul de a conserva tot ce adună.

Totuși femeia este mult supusă greșelii de a cădea în păcatul altruismului exagerat și de a-și da copiii prin a le ceda toate, desvoldând în ei însușirile omului risipitor. Mai are femeia încă un păcat moștenit de a se împodobi, ca să placă bărbatului. Acest păcat nu e însă ceva nou, el e de când e lumea. De când a simțit omul nevoia de a-și acoperi corpul cu ceva, femeia și-a ales un lucru mai delicat, dar mai ales când ea începe să piardă din primele grații ale tinereții oare să îndrepteze prin împodobiri și dresuri imperfecțiunile corpului pe cari timpul, și mai ales stigmatele maternității le pun în evidență.

Aceasta n'ar fi încă un păcat, dacă femeia s'ar împodobi pentru ca să-i placă numai bărbatului ei, Satana de multe ori o împinge la împodobiri nu după gustul bărbatului, ci după gustul ei, care, Doamne fereste, prea adesea-ori coincide cu gusturile altor bărbați și atunci să în- cuibeează iadul în familie.

În prima linie se stinge sentimentul de amor firesc, care este înlocuit de iubirea de lux, de plăceri arzătoare de a străluci fără nici o socoteală asupra urmărilor ce pot avea aceste gravitațiuni centrifuge: sufletul femeii este cuprins de o desechilibrare, care de regulă întrece cu mult pe aceea a bărbatului desordonat. Dorul ei de a-și satisface vanitățile este uneori atât de înflăcărat, încât trece foarte ușor peste toate scrupulele cari trebuie să păzească demnitatea ori-cărei femei în societate.

Vanitatea femeii nici nu se poate calcula în cifre. Începând cu celebra Phrynea, și toate curțiile greco-romane și continuând cu nenumăratele mondene și demimondene de azi, putem evalua la miliarde ceea ce munca omenească a risipit pentru satisfacerea deșertăciunilor femeilor, cari din partea lor n'au produs omenirii nici un e-roz, nici un filosof. Admitem că au existat pe lume și femei intelectuale, cari cu tot erotismul lor au realizat lumea de atunci un progres cultural, dar cine analizează în fond acel avânt, lesne constată că fructul obținut a fost frumos la exterior, la miez însă putred.

(Sfârșitul va urma).

Războiul italo-turc.

Prevederile generalului Caneva desvâ- lăte cu prilejul declarațiilor ce făcuse când cu cetirea decretului de proclamare a Tripolitaniei, s'au împlinit întru totul. Armata italiană nu mai poate face un singur pas dintre zidurile cetății, iar trupele trimise în avant-posturi trebuie să se întoarcă în tabără, căci au început torențialele ploii de iarnă cari fac imposibilă orice acțiune sau înaintare. Toate punctele strategice căș- țigate până aci, au fost părăsite de teamă ca să nu fie primejduită sănătatea, de alt- cum destul de șubredă a soldaților neobiș- niți cu această climă.

Pentru ca totuși însuflețirea și ideea răz- boiului să fie mereu trează în mijlocul ar- matei Italia a hotărât să înceapă contra Turciei acțiunea pe mare, câtă vreme pe uscat, cel puțin două luni nu se va putea

face nimic. Credința generală însă, e că acțiunea maritimă a celor două puteri beligerante, nu va ajunge să se declare, deoarece puterile sunt hotărâte să înceapă serios acțiunea de pace. Italia însăș a a- mână blocarea Dardanelor până la ex- pirarea termenului fixat pentru răspunsul la ultimatul înaintat porții.

Acțiunea flotei italiene.

Se crede în general că puterile semnate a triplei alianțe sunt de acord ce privește împăcarea dintre Turcia și Italia. Acțiunea în marea egeică a fost amânată vremelnic în credința că Poarta va reveni asupra hotărârii de a continua războiul și va primi, cel puțin în parte, condițiile formu- late de Italia. Dacă această așteptare nu va da nici un rezultat pozitiv, lupta se va începe cu blocarea țărmlui asyrian și ocuparea insulelor Lemnos și Tenedos, în fața cărora circulă de pe acum, mai multe bastimente italiene.

Semnele păcii.

Din Constantinopol vine știrea că Poarta este hotărâtă să înceapă negocierile de pace cu con- diția ca Tripolisul să intre în administrarea Italiei sub suzeranitatea sultanului — după mo- delul raportului dintre Egipt și Anglia — iar provincia Benghazi să rămână și pe mai departe a Turciei. Această hotărâre luată de consiliul de miniștri va fi comunicată puterilor prin miniștri plenipotențiar.

Situația în Tripolis.

Cu începerea anotimpului de iarnă trupele ex- pedicionare sunt condamnate la completă inac- țione. Ploile torențiale primejduieste pozițiunile armatei italiene și dușmanii se folosesc îndoit de acest prilej pentru a-i slăbi. Rîurile cari au eșit din mază, au fost abătute spre înăriturile ita- liene dela Bu-Melliane. Toate șanțurile au fost rupte de apă, și deodată cu pustiirea ei au năpădit și Turcii dând un atac puternic contra trupelor rămase fără adăpost. Italienii au pierdut în acea- stă luptă patru sute de oameni. Douăzeci și trei de soldați și un ofițer au căzut prinși. Perderile Turcilor se urcă la o sută treizeci de răniți. Arabii sau apropiat atât de mult de zidurile orașului — încât protejați de furtuna deslănțuită pe mare și depărtarea vaselor de război — l'au încunjurat aproape cu totul. Asediatorii plănuiesc să dea un asalt contra lui pentru a-l cuceri. Lupta hotărîtore poate urma în fiecare clipă.

Turcia nu cedează.

Ziarele turcești în numărul lor de Sâmbătă dau următoarea știre: În cercurile oficiale nu se ob- servă nici un indiciu după care Poarta ar fi dis- pusă să înceapă tratativele de pace sub condiți- nile atât de pretențioase ale italienilor.

La ambasada turcă de aici s'a declarat și as- tăzi ziaristilor că Turcia este complet liniștită și e sigură de succesul final.

Turcia nu va ceda nimic. Știrea după care ar consimți dând Italiei Tripolitania și oprindu-și Cirena este deci falsă.

O scrisoare de senzație.

Roma, 20 Noevric. Ziarele italiene au pu- blicat Sâmbăta trecută o scrisoare a ducelui A- bruzzilor în care acesta urcă acțiunea flotei italiene în marea egeică, căci numai astfel vor putea îndupleca pe Turci să recunoască anexarea Tripolitaniei. Scrisoarea aceasta a făcut mare senzație și pentru a potoli încâtva spiritele mo- nitorul oficial de azi publică un comunicat, spu- nând că scrisoarea e apocrifă.

Mizeriile armatei italiene.

Millano, 20 Noevric. După lupta din ur- mă toate fântânile cari alimentau orașul cu apă au căzut în mâinile Turcilor. Pentru a preveni eventuale lipse, guvernul italian a închiriat trei vapoare cari să le transporte apa.

INFORMAȚII.

A R A D, 20 Noevre n. 1911.

— **Dela „Reuniunea femeilor din Arad”.** Duminică în 19 Noevrie a ținut comite- tul Reuniunii femeilor din Arad și provin- cie în saloanele doamnei Letiția Oncu, șe- dința sa de toamnă. În această ședință s'a hotărât cu unanimitate zidirea *irrevocabilă* a școlii de fete din Arad în luna Februarie anul viitor. Tot cu acest prilej s'a hotărât și ținerea unui concert la începutul lunii viitoare cu binevoitorul concurs al doam- nei Lucia Cosma, distinsa noastră cântă- reață și al unora dintre cele mai apreciate pianiste dela noi. Comitetul a discutat și asupra obișnuitului *bal costumat* al Reu- niunii care se va aranja și în acest an în luna Februarie. Atât concertul cât și balul costumat se vor da pentru augumentarea fondurilor necesare zidirii școlii de fete. La timp vom reveni cu amănunte.

Din cauza sfintei sărbători de mâne „Tribuna” va apare numai Miercuri noaptea, la orele obiș- nuite.

— **Un congres al scriitorilor români.** Din București ni-se scrie: Societatea scrii- torilor români va ține un congres în cursul acestei luni sub presidenția dlui C. C. Arion, ministrul instrucțiunii publice și președintele de onoare al acestei societăți.

Cu această ocaziune se va da un ban- chet în onoarea dlui Arion.

— **Amănunte despre Guy de Maupassant.** Co- laboratorul nostru, dl Adrian Corbul din Paris, ne scrie următoarele:

„Sunt fericit să pot da „Tribunei” amănunte absolut inedite din viața marelui Guy de Mau- passant. Am făcut cunoștință în înalta societate cu o doamnă, al cărei anonim îmi veți da voi să'l păstrez. Ea a fost prietena cea mai intimă a genialului prozator, în cei din urmă ani ai vieții. Și „Tribuna” va fi singurul ziar din toată lumea care le va publica. Detaliile sunt extrem de pa- sionante: ele vor arăta una din profundele sen- timente ale ilustrului mort și anume: frica lui de moarte. Sunt scene petrecute în absolută in- timitate, de multe ori s'guduitoare și vor arunca o lumină nouă asupra mentalității lui Mau- passant”.

— **Aviz.** „Reuniunea femeilor române din Arad și provincie”, neputând desface din losurile loteriei proiectate nici atâtea cât să se poată aco- peri spesele efective, s'a văzut silită să ceară dela înaltul minister și a și primit anânarea loteriei cu un an. Tragerea losurilor se va face, deci, la 12 Iunie 1912.

Aducând la cunoștință aceste împrejurări triste, Reuniunea roagă din nou, cu toată căldura, onoratul public românesc de pretutindeni să gră- bească cu cumpărarea losurilor, ajutând astfel reu- șita întreprinderii pornite de Reuniune cu atât entusiasm.

Cererile de losuri să se trimită pe adresa: *Hermina Ciorogariu, Arad, Școala civilă de fete, Strada Deák Ferenc.*

N. B. Ziarele române sunt rugate să repro- ducă de mai multe ori acest aviz.

— **O dramă a lui Octavian Goga.** Cetim în re- vista „Flacăra” din București:

Scena, a cărei lumină a înspăimântat atâtea vreme pe literații noștri, începe să cucerească noi talente din cele consacrate până acum exclu- siv poeziei sau nuvelei.

După Delavrancea, un alt mare talent a fost cucerit de grațiile Thaliei și Melpimenei. Dl Oe-

MOBILE

la cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuțe, garton
în garnitură de
piele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

tavian Goga, cântărețul vehement din Ardeal al suferințelor neamului nostru, scrie o dramă. Este aceasta o veste care va bucura, desigur, pe toți câți dorește să vadă înflorind cât mai mult teatrul românesc. Fiindcă, credem, că, la urma urmei, și literații au dreptul să scrie teatru.

Chiar dacă profesioniștii tehnice — sau mai bine zis, inginerii literaturii dramatice, — nu sunt de aceeași părere, noi tot ne simțim fericiți de-a anunța că drama dlui Goga va fi scrisă în proză și va trata conflictul de diferențiere ce se observă azi între clasa intelectuală și cea țărănească din Ardeal.

Prin urmare, o dramă socială. Urăm marelui poet, — care în acest număr își începe colaborarea regulată la „Flacăra” — să obție și pe acest nou tărâm de activitate literară, aceleași strălucite succese cari l-au consacrat de „poet al patriei noastre”.

— † **Demetriu Pap de Saplantia**, avocat și proprietar, a repausat în Vezend, la 18 Noembrie n., în vârstă de 68 de ani.

Odihnească în pace!

— **Artiști români în străinătate.** „V. Naț.” din București scrie: Artiștii noștri obțin în străinătate frumoase succese.

Astfel tânăra pianistă *Olara Haskil* a concertat cu un deosebit succes prin principalele orașe ale Italiei și Elveției. În curând va apare și înaintea publicului muzical din Paris, unde profesorul ei Cortot a organizat câteva concerte.

Cella Delavrancea, după triumful obținut la Viena, va merge să culeagă laurii succeselor prin întreaga Germanie.

Simpaticea soprană lirică d-șoara *H. Drăguținescu* a obținut un strălucit angajament pentru America de Sud.

O elevă a dnei Leria, d-șoara *Adela Umling* a dat zilele trecute un concert la Viena și presa de acolo are numai elogii pentru modul ei de a cânta.

— **Țara economiilor.** Franța e țara economiilor. Totalul sumelor depuse spre păstrare la Casele de economii s'a ridicat în 5 ani, dela 1904 la 1909, dela 4½ miliarde la 5.450 milioane. Numărul livretelor e de vre-o 14 milioane, așa că vine cam unul la trei inși. Și să se noteze că aproape jumătate din livrete sunt cu sume mici de 100 franci și mai puțin.

— **Cutremur de pământ în România.** Din R. Vâlcea ni-se scrie că Vineri, la orele 5 și 45 d. a., s'a simțit acolo un cutremur de pământ.

La hotelul Stănescu de pe bulevard, panica a atins culmea. Toți pasagerii având impresia

că se prăbușește clădirea, au fugit alarmați din camerele lor.

Un servitor a căzut jos de ameteală.

Pe valea Lotrului cutremurul însoțit de mari sgomote subterne, a fost îngrozitor.

— **Cununii.** D-șoara Paulina Vasiliu din Ploiești și dl Carol Ioan Schotel din Năsăud își anunță cununia ce a avut loc la 19 Nov. n. în biserica Sfintii Impărați din Ploiești.

Felicitările noastre.

— D-șoara Lia Leota din Arad și d. Romul Barbu din Timea își anunță cununia ce se va celebra Sâmbătă, în 25 Noembrie 1911 st. n. la orele 4 d. a. în catedrala din Arad.

Felicitările noastre!

— **Intoarcerea Regelui Petru.** Regele Serbiei care a fost oaspele președintelui republicii franceze, Duminecă seara a părăsit Parisul cu un tren special.

— **Moartea unui episcop.** Din Eperjes se telegrafiază că episcopul gr.-cat. al Eperjesului, Dr. Vályi János, a repausat Duminecă dimineața în vârstă de 74 de ani.

— **Prietinia noastră cu ungurii la 1601.** În nr. din urmă al „Nouei Reviste Române” publică d. Dr. Gh. Alexici câteva însemnări culese de d-sa în arhiva contelui Telegdi asupra lui Mihai Viteazul. Se publică și o diplomă a lui Rudolf II dată lui Mihai prin care împăratul austriac mulțamește marelui nostru voevod pentru serviciile pe cari i-lea adus și îl asigură că îl va sprijini să întemeieze o dinastie statornică. D. Alexici mai publică însă și un epitaf în versuri scris de un anumit *Steph. Szamocközi* la 1601, după moartea lui Mihai. Dăm acest epitaf injurios și de o scârboasă pornografie, ca o dovadă despre marea dragoste și respectul ce ne purtau ungurii și în anul Domnului 1606. Iată'l:

Epitaphium Michaelis Vajvodae.

Hic iacet ille ferus latro merus et Nero verus.
Catus atrox Dacus scolorum cacus ille Valachus.
Hac qui transibis, bis terbe cacabis et ibis.

Cam ea în jargonul gazetelor jidovesti din Budapesta.

— **Autoreclama.** Cetim într-o revistă din București: Piesa Maica cea tânără a dlui Emil Isac, reprezentant de astăzi cel mai viu (!) al literaturii moderne în Ardeal, piesă care se află în repetiție la Teatrul Național din Capitală, — va fi reprezentată în Februarie la Budapesta în teatrul „Vigszínház”, în traducerea maghiară a poetului Emőd Tamás. În Martie, piesa va fi reprezentată și la Berlin, iar în cursul anului la Roma și la Milano.

rul aghiotant Balaseff se apropie de Țar și rămase lângă dânsul, cu toate că suveranul convorbea în acel moment cu o damă.

Alexandru aruncă o privire întrebătoare asupra aghiotantului său și înțelegând că acesta avea un motiv serios de a fi indiscret, el făcu un salut ușor damei și se apropie de Balaseff.

La cele dintâi cuvinte ale generalului aghiotant, chipul Țarului exprimă uimirea.

El luă mâna lui Balaseff și străbătu cu el sala, trecând prin mijlocul invitaților cari se dau deoparte în fața sa.

În timpul mazuricii Boris nu încetă de a se întreba care este veste comunicată de Balaseff și cum ar face el ca să fie unul din cei dintâi a o cunoaște.

În figura în care avea să-și aleagă damele, el spuse Elenei că dorea s'o invite pe contesa Potoski care era în grădină și, lunecând pe parchet el se strecură afară, unde, zărindu-l pe împărat el se opri respectuos lângă ușă, cu capul plecat.

Împăratul spunea cu emoțiunea unui om care se simte jignit în mod personal:

— Cum! a năvălit în Rusia fără declarație de războiu! Nu voi încheia pacea decât atunci când nu va rămâne un singur inamic armat pe teritoriul meu.

Boris avu impresia că Alexandru rostii cu plăcere aceste cuvinte. El era mulțumit de forma în care le exprimase, dar era nemulțumit fiindcă le auzise și Boris.

— Mai ales să nu știe nimeni! adăogă Țarul, întunecându-se.

Boris înțelese că aceste cuvinte erau la adresa lui, el închise ochii și inclină ușor capul.

Alexandru se întoarse în sală și mai rămase o jumătate de oră la bal.

În acelaș timp, dl de Gerando redactor la „Mercure de France”, pregătește traducerea piesei în franceză.

Iată în sfârșit un „autor” român care în scurtă vreme va fi... universal. Se va juca piesa lui la Budapesta, la Berlin, la Roma, la Milano, la Paris și, cine știe, dacă ea nu va trece în scurtă vreme triumfătoare și peste ocean în America. Mă rog, dacă se joci la „Vigszínház” pentruce n'ar trece și în America? — Ne bucurăm și noi de succesele frumoase ale acestui „viu reprezentant” omorât odată de un foileton al dñi Cbendi. În sfârșit, mort a fost și a înviat. Să se bucurăm toți întru Domnul. Am voi să știm, însă, cine a dat revistei din București aceste îmbucurătoare vesti? Tare ne temem că însuși Isac și atunci ele sunt. autoreclama, dle „reprezentant” al literaturii moderne din Ardeal, autoreclama care nu prea miroase bine.

Pentru complectarea informației ținem să amintim că dl de Gerando este un ziarist francez plăcut de toate guvernele ungurești să injure pe Români în franceză.

— **O dramă înfiorătoare în Viena.** Locuința fostului șef de secție din ministerul agriculturii anume Holzknecht, a fost teatrul unei crime înfiorătoare și al unei sinucideri.

Iată împrejurările în cari s'a petrecut această dramă:

Un anume Matkovici care este de mai mult timp instructorul copiilor lui Holzknecht, îndrăgostindu-se de fiica acestuia, Maria în vârstă de 24 ani, a cerut-o în căsătorie. Părinții fetei refuzând această căsătorie, Matkovici s'a hotărât să se răsbune în chip îngrozitor.

Ca de obicei, el s'a dus și astăzi la familia Holzknecht, insistând și de astădată asupra cererii sale.

Părinții fetei perzistând în refuzul lor, Dr. Matkovici a intrat în camera copiilor unde se afla Maria cu frații săi George în vârstă de 11 ani și Robert de 15 ani. Aci Matkovici fără a spune vre-un cuvânt, a tras mai multe focuri de revolver asupra copiilor, ucizându-i. Apoi s'a sinucis.

V i e n a. — Asupra dramei din locuința fostului șef de secție Holzknecht, se mai comunică următoarele amănunte senzaționale:

Dr. Matkovici, asasinul copiilor e de origine sârb și de 6 ani este instructorul copiilor lui Holzknecht. El se bucura în sânul familiei de un tratament foarte bun și era privit ca un membru al familiei.

Din moment ce părinții i-au refuzat cererea de căsătorie, Matkovici se schimbase cu totul. Cu toate acestea n'a neglijat orelle de lecții.

Asăzi pe la orele 3 și jumătate, a avizat familia

Leon Tolstol.

158

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Serbarea fu veselă și strălucită. De mult nu se văzuseră atâtea femei frumoase adunate la oaltă. Contesa Bezukhow, care împreună cu alte dame mari din Rusia, îl urmase pe împărat la Viena, strivea cu greaua ei frumsețe rusească pe finele dame poloneze.

Ea fu foarte remarcată și Alexandru dansă cu ea.

Boris Drubetzkoii își lăsase soția la Moscova și veni la Viena „în flăcău”. Cu toate că nu era general aghiotant, el luă totuși parte la bal, subscriind pentru o sumă mare.

Boris era acum bogat, încărcat de onoruri, el nu mai căuta nici o protecție ci se ținea pe un picior de egalitate cu superiorii lui în grad.

La miezul nopții dansul urma încă. Elena, care nu găsi pe nici un cavalier demn de dansa, îl invită ea însăși pe Boris la mazurcă. Ei formau a treia păreche.

Boris, tot privind cu răceală umerii goi ai Elenei, cari reșeau din rochia ei de gaze sumbre, brodate cu aur, vorbea de vechile lor cunoscute și în acelaș timp nu-l părăsea din ochi pe împăratul, care era în sală.

Alexandru nu dansa: el se ținea pe pragul ușei și adresa tuturor cuvinte amabile, cum numai el le știa să scrie.

La începutul mazuricii Boris remarcă cum gene-

Boris fu dar cel dintâi care aflase despre trecutul armatei franceze peste Niemen și grație acestui fapt, el avu prilejul să arate mai multor personajii importante, că cea ce alții nu știau, pentru el nu era nici o taină — și el fu înălțat în stima lor.

La intoarcerea sa dela bal, Alexandru îl chemă pe secretarul Sișkoff pentru a scrie un ordin trupelor și un rescript către mareșalul Saltikoff; Țarul ceru să se intercaleze cuvintele: „că el nu va încheia pacea decât atunci când nu va rămânea un singur francez armat pe teritoriul rusesc”.

A doua zi el dictă următoarea scrisoare către Napoleon:

„Sire, fratele meu,

„Eri am aflat că cu toată lealitatea cu care m'as achitat de datoriile mele față de Majestatea Voastră Imperială, armatele voastre au trecut granița rusească, și abia acum primesc nota contelui Lauriston prin care mă informează că Majestatea Voastră se crede în stare de tensiune față de mine din ziua când prințul Kutkin a cerut scrisorile sale de creație. Motivele pentru cari ducele Bassano a refuzat să-i dea aceste hârtii mă puteau face să bănuiesc că purtarea ambasadorului meu, va da pretext unei invaziuni. Altmintrelea mă nu a lucrat după ordinele mele după cum a declinat el însuși; și de îndată ce am cunoscut purtarea sa, i-am exprimat nemulțumirea mea, poruncindu-i să rămână la postul său. Dacă Majestatea Voastră nu e dispusă a face să curgă sângele supușilor săi pentru o astfel de neînțelegere, și dacă consimțiți a vă retrage armatele de pe teritoriul rusesc, voi uita tot ce s'a petrecut și ne vom putea înțelege. În cazul din potrivă, mă voi vedea constrins a respinge invaziunea pe care m'as provocat-o. Majestatea Voastră are încă puțină de a creața sâmbenilor mizeriile unui nou războiu”.

prin telefon că nu va face ora de lecție cu Robert la 8, ci abia la 10 seara, fiind ocupat în oraș.

În urma acestei știri, soții Holzknacht au plecat în oraș.

Nu mult în urmă după plecarea lor a sosit Matkovic care s'a dus deadreptul în odaia copiilor, unde a găsit pe Robert stând la masă și învățând lecția. Criminalul a scos imediat revolverul și a tras mai multe focuri asupra elevului, care s'a prăbușit de pe scaun, mort. La auzul denunțătorilor a alergat în cameră și d-șoara Maria, asupra căreia Matkovic a tras trei focuri de revolver, omorându-o și pe aceasta. Un glonț a lovit-o în cap, al doilea în piept, și al treilea în gât. Venind în ajutorul fraților săi cel mai mare dintre băieți, George, acesta a primit două gloanțe, rămându-l grav. El a mai avut putere să iasă pe coridor strigând: „ajutor!” Pe urmă a căzut în amețire. Niște locatari ai caselor, alergând la locul dramei și văzând cele petrecute, au avizat imediat autoritățile.

Nu mult după aceasta a sosit acasă și mama copiilor care însă n'a fost lăsată înăuntru, ofițerul de poliție spunându-i că s'a întâmplat o mare nenorocire. În urma soției sale a sosit și consilierul Holzknacht. Cu toate rugămintele șefului de poliție, el a intrat în cameră, unde privind spectacolul, n'a putut spune mai mult decât: „e în groază!”

Cele trei cadavre au fost transportate la morgă.

— **Vicatul Stromboli în acțiune.** Din Roma se telegrafiază că azi dimineață vulcanul de pe insula Stromboli e în plină acțiune. Coloane negre de fum se ridică către cer și pietri sunt aruncate la distanțe mari. Populația e foarte înspăimântată.

— **Pentru biserica din M. Oșorhei.** Subscripții la pumele comitetului parohial gr.-oriental din M. Oșorhei, pe această cale rugăm onoratele comitete parohiale, institute de credit, și pe St. Domni privați, cărora li s'a trimis vre-un apel pentru contribuții benevole la zidirea bisericii gr.-or. din M. Oșorhei (Marosvásárhely) a cărei temelie, chiar și în cazul, când nu s'ar fi colectat nimic, pentru că să se poată face darea de bani.

M. Oșorhei, la 5/18 Noemvrie 1911. *Stefan Anu, protopop. Nicolau Vulcu.*

— **Dela academia română.** În ședința de Vineri a Academiei Române dl Dimitrie A. Sturdza a ținut a cincea conferință din voluminoasa și do-

III.

În ziua de 13 Iunie, la ceasurile două după miezul nopții, Alexandru îl chemă pe Balășeff, și după ce-i prezintă cerșoarea către Napoleon îi dăte porunca să plece și să o remite personal Impăratului Francezilor. Când Balășeff își luă rămas bun, Tarul îi mai reamintea că nu va face pace cât timp va rămâne un francez armat și îi porunci să repete textual adevăratele cuvinte lui Napoleon I. El nu le scrisese în scris, fiindcă, cu tactul său obișnuit, el le găsea deplăcute în tentativa-i supremă pentru salvagardarea țării.

Balășeff, precedat de un trîmbițaș și de doi cazaci, ieși în sori de zi în satul Bajkuti, unde se aflau avangardile franceze. Un sub-ofițer într-o uniformă de căpitan și purtând pe cap o căciulă de mătase, îi strigă se stea pe loc. Balășeff nu răspunse decât și urma să înainteze. Santinela franceză îl înjură și și împinse calul spre pieptul lui Balășeff, pe care-l întrebă dacă era surd?

Balășeff își declină titlurile. Sub-ofițerul trimise un soldat ca să-l aducă pe ofițerul francez și să se mai sinchisi de generalul rus începu a se înclina în fața camerazii săi de chestii de serviciu. Lui Balășeff îi păru foarte curios el, care acum trei ceasuri se vorbea cu Tarul, și care era obișnuit cu onoarea de a se vadă pe teritoriul rusesc, pradă unei armate de ostile și mai ales grosolanei forte

cumentata sa istorie a divanurilor ad hoc. în țările române.

Timp de o oră și jumătate, venerabilul d. Sturdza a cetit în picioare, interesanta sa comunicare, dând dovadă de o admirabilă vigoare.

D-sa a cetit două interesante scrisori ale domnitorului Grigore Ghika, scrise cu puțin înainte de a muri, scrisori cari formează testamentul său politic.

În aceste scrisori, patriotul Dimnitor, arată necesitatea unirei celor două țări suverane, opimând ca pentru a se putea opune o rezistență puternică cari s'ar împotrivi la unire, trebuie să se aleagă mai întâi un Domn străin. Un caimacan nu va fi în stare să se opună puterilor cari ar fi împotriva unirei: numai un dimnitor străin ar putea face acest lucru.

D. Dimitrie A. Sturdza a cetit raportul Caimecanului Vogoride, în care își dă seama de actele săvârșite sub caimacania sa. răspunsul Sfatului Obștesc.

Apoi a cetit acte, documente, versuri, fragmente din ziare, rodând atmosfera în care a evoluat ideea unirei țărilor surori și a întronării unui Domnitor străin.

Comunicarea dlui Sturdza a fost ascultată cu cel mai viu interes de Academie și de publicul din sală.

— **Mulțămîță.** Subsemnatul, totdeauna și în numele celorlalți consăngenii, exprim pe această cale sinceră mulțămîță tuturor binevoitorilor, prietenilor și cunoscuților, cari ne-au adresat cuvinte de consolare din tristul incident al repozării iubitelui meu fiu Constantin Mihăilaș.

Năsăud, la 17 Noemvrie st. n. 1911. *Iosif Mihăilaș, proprietar.*

x **Atelier de fotografii artistice**, de primul rang. Rona și Kinast, Oraștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

x **Németh și Király. croitorie pentru domni Cluj**, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stoffe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățămîntului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

26 Noemvrie.

Teatru în Sighișoara: Cu prilejul sfințirii școlii gr. or. române din Sighișoara, comitetul parohial invită la Producțiunea corală-teatrală următoarea de joc ce o aranjează Duminecă în 13/26 Noemvrie 1911 în sala cea mare a orașului din piață. Începutul precis la orele 8 seara.

27 Noemvrie.

Concert în Oradea-mare: Reuniunea română de cântări „Hilaria” din Oradea-mare invită la Concertul urmat de dans ce-l va aranja Luni în

27 Noemvrie 1911 st. n. în sala dela „Kereskedelmi-esarnok” cu concursul binevoitor al domnișoarei Melania Brândușan și al tenoristului d. Ioan Rădulescu.

Prețurile de intrare: pentru familie 10 cor., pentru persoană 4 cor.

Venitul curat este destinat pentru fondul „Reuniunii”. Începutul la orele 8 seara.

Suprasolvirile marinimoase se primesc cu mulțămîță la adresa domnului Ioachim Marta, funcționar la „Bihoreana” și se vor publica.

ECONOMIE.

Deschidere de prăvălie. D. Aurel Velican anunță că și-a deschis prăvălie de băcănie, coloniale și delicatose în Alba-Iulia în piața (Novák Ferenc-tér Nr. 10).

Cooperativele de consum în Ungaria. După o publicație statistică a ministerului de comerț au existat în anul 1909 pe teritoriul Ungariei în total 1535 de cooperative de consum. Cele mai numeroase cooperative de acest fel se află în părțile vestice, nordice și ostice ale țării, pe când în părțile sudice ele sunt mai puțin răspândite. În Ardeal au funcționat, după datele oficiale, 216 cooperative de consum, cele mai multe în Săcuime și între Sași; între aceștia din urmă 44 de cooperative.

Dintre 1497 de cooperative asupra cărora publicația oficială are date complete au fost 338 cu totul independente, 4 în legătură cu „Centrala însoțirilor de credit”, 889 în legătură cu „Hangya”, 228 cu Centrala însoțirilor creștine și 38 cu Centrala însoțirilor Raiffeisen.

Numărul total al membrilor diferitelor însoțiri a fost de 290.114, al părților fundamentale subscrise s'a cifrat cu K 9.096.301, din care sumă au fost vărsate K 9.187.843.

BIBLIOGRAFII.

Ultima noutate literară:

„La Masa Galicului”

Nuvele și schițe
de
Caton Theodorian

Un elegant volum de 180 pagini, coprinzând 14 nuvele și schițe alese ale distinsului nuvelist. În foiletonul nostru de azi reproducem schița „Isădia.”

Prețul volumului 1 cor. 50 bani + 20 bani porto. De vânzare la „Librăria Tribuna”.

POȘTA REDACȚIEI.

I. P. (Șemniț). Replica nu se mai găsește de vânzare. Adresează-te la vreuna dintre biblioteci.

I. C. (Beclean). Chestiuni prea particulare. Manuscriptul stă la dispoziția d-tale.

Comloșul-mare. Invitarea a sosit prea târziu. Vă rugăm să ne trimiteți astfel de lucruri mai din vreme.

Lipsea. Cu cea mai mare plăcere.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stoffe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

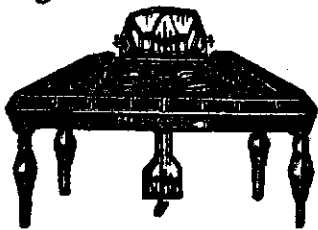
BÉKÉCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”)

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Preturi solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută propmpt și — francate în cel mai scurt timp. —

KUN ENORE,

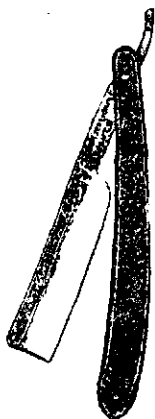
atelier cu mașini electrice pentru ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévay, vis-à-vis de Tribunal.

Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și jococari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbierilor le „socotesc taxa” numai pentru 5.

ANUNȚ.

Subsemnatul absolvent al școlii de agromonomie din Ciacova cu paxă bună de 5 ani în toate ramurile economiei rurale, caut un post de

agronom

la vre-o moșie în România. — Pretensiuni modeste.

Petru Zestran

în Klopodia (Temesmegeye).

Invățăcei

se primesc pe lângă întreținere completă la fabrica de tinichijerie: **Bartos Zoltán**, bádogárugyár, Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Dr. Constantin Manea,

advocat în Budapesta, și-a mutat cancelaria advocațională în **Erzsébetfalva**, Suburbiul Budapestei, Strada: **Vörösmarthy Nrul 17.**

Căsătorie: Un tânăr vicenotar, în etate de 35 ani, cu diplomă și practică perfectă, d'n familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: **M. T. vicenotar, Nábrád, — Szatmármegye — Posteresante.**

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a firmei **Moștenitorii Iacob Graf** din **Turnu-Severin (România)**

2 vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți cei cu practică și reînșirați. Oferte și pretențiuni la susnumita firmă.

Atelierul de dentură

Radu Novák,
Arad, Tököly-tér nr. 7.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 Noiembrie a. c. voi muta atelierul meu de dentură în **Szabadság-tér Nrul 5.** unde îl voi mări și aranja după cerințele cele mai moderne. :: — :: Cu toată stima:

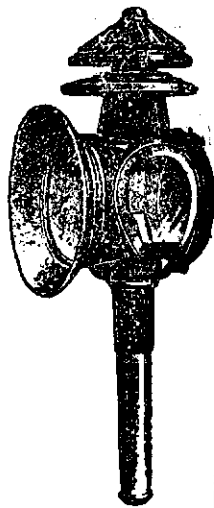
RADU NOVAK.

Omaszta János,
fabricant de lămpi pentru trăsuri.

Budapest

VIII. Óriás-utca 20/a

Primește comande de ori-ce lămpi pentru trăsuri și automobile, — comande pentru galvanoplastică și ori-ce reparațiuni de branșe.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în **Timișoara, Piața George Nr. 4.** un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

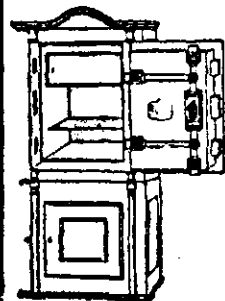
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Becicherecul-mar.

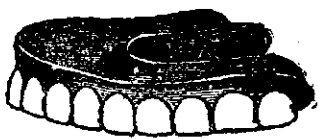
BERBERSZKI MIKLÓS

păpușar,

— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revinzătorilor li-se dă rabat.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

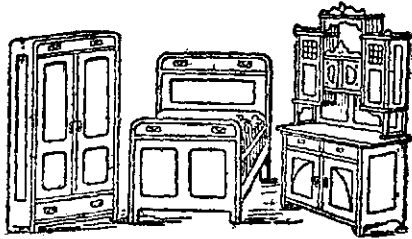
QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

BAUMANN ARNOLD succesorul LÁHNI KÁROLY, fabricant de mobilie, Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs higienic pentru curățirea și infumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.
1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.
„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingii burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înălțurarea mătrefei și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunt. Nereușita colorii e exchisă. La comande să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„I a n e r” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Szighety Sándor

Atelier de cuțite și tociarie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată.

Comandele se execută pompt și conștiințios.

Ghete

moderne, din piele trainică pentru domni, dame și copii, se pot cumpra mai ieftin în prăvălia lui

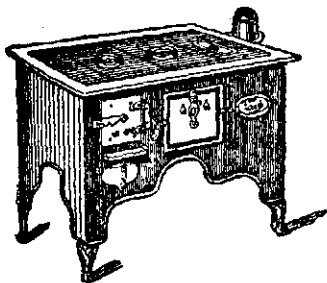
Eberstein Henrik,

Lugoj, (Edificiul Bazar.)

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului

IFJ. FAZAKAS FERENCZ Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și eșecut pe lângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinelor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pe lângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnaț și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vișel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnățării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

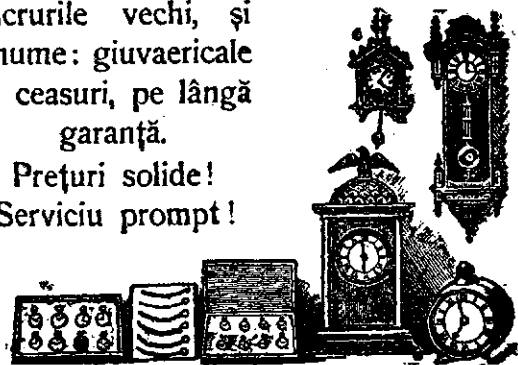

Schapira Arnold

giuvaergiu, ciasornicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se repara ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

Haine, pardesie și paltoane

moda cea mai nouă, din stofă modernă, de toamnă și de iarnă, croite admirabil, se pot comanda ieftin la

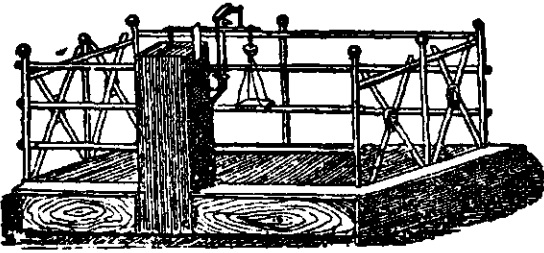
Mészáros Károly,

croitor de haine bărbătești,
Kolozsvár, Szentegyház-utca. 6.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezővásárhely, — Szeged,
Lánc-utca. Bokor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de mori, agricultorilor și măcelarilor

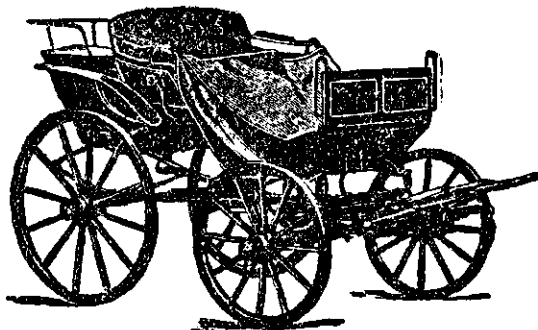
cumpenele

noastre, pregătite din cel mai bun material. Cumpene, cântare decimale din fier cu balanțe de oțel, infracturabile, auvent ficate. — Pentru România liberă și neautentificate. Comercianților le dăm rabat. — Catalog la cerere trimitem cu reîntoarcerea poștei.

Urmasul lui Francisc Mirko ADOLF LOGOFET

Timișoara-Josefin, Str. Fröbel No 16.

Primește spre efectuare totfelul de lucrări de fabricări de căruțe

pelângă serviciu culant și execuție promptă.

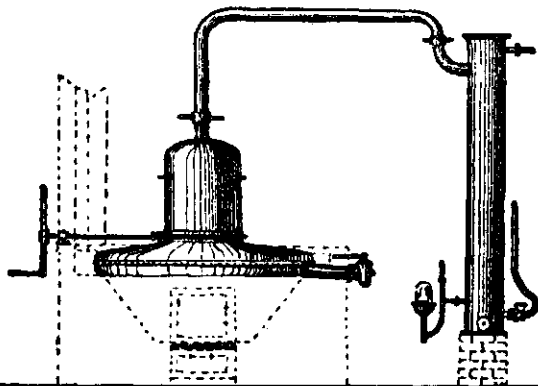
Mai departe execută totfelul de lucrări de șelar, lustruitor, faur și rotar etc pelângă prețurile cele mai ieftine

Schuster Hans, hărăgar

Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, liker, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. Vase de fiert cafea, vase de spălat și curățit.

Primește montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate Comandele se execută prompt.

Georg Barthelmie

mechanic

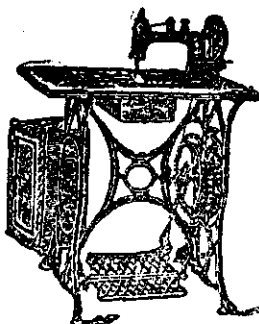
Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

Bumbera István,

croitor civil și preoțesc, croitorul preoțimei greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

Sezonul de toamnă și iarnă!

Au sosit stoffe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrute cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preoțești și bisericeste.

Cei cari au lipsă de ghete să se adreseze prăvăliei nou aranjate de ghete alui

Nicolae Lung,

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

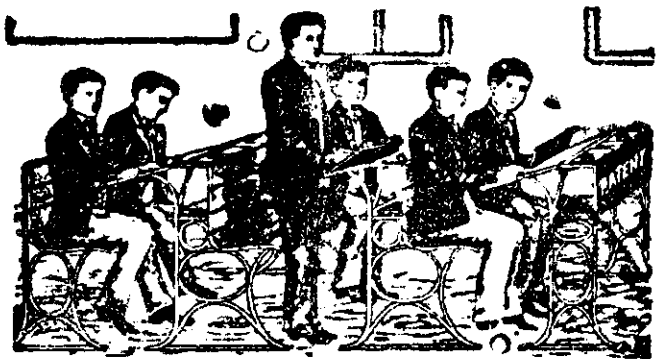

Asortată conform cerințelor moderne unde se află de vânzare ghete lucrate în atelierul propriu, pentru bărbați, dame și copii, executate elegant și trainic, cu prețuri moderate. Lucrează ghete după măsură, în timp scurt, execuție elegantă și prețuri ieftine. — Pentru picioare defectuoase ghete speciale!

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

la școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se realizează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașini.

Nici o damă să nu întârzie ași face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai nrgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame. Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

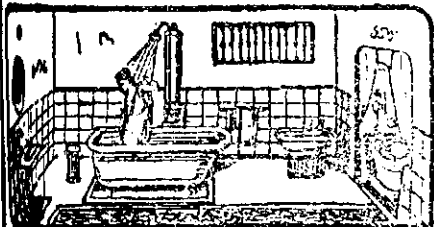
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63. Prăvălie: Strada Gâbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la locii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. Specialist în apeducte la case, canalizații, producerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

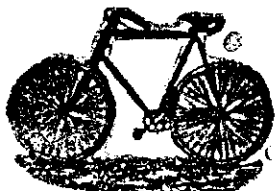
Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic Cluj—Kolozsvár, Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: casse de bani, biciclete

mașini de cusut, gramafone și mașini de scris. — Primește orice muncă de bransă, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

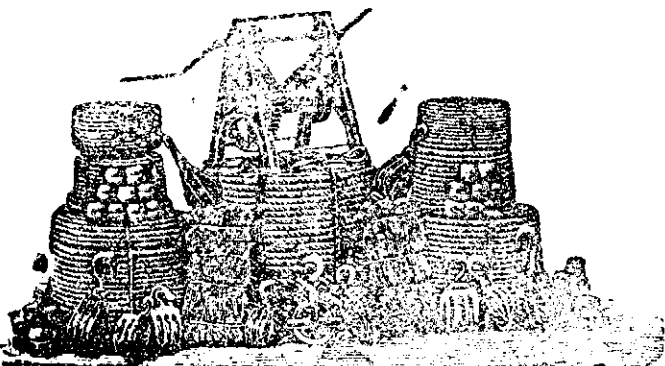

Șalaria cea mai mare din **Joanovics János**. Totfelul de țesături sudică — este a lui funil de câmășii, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funil de țesături pentru transmisiuni. — Lugoș (Lugos). Atelierul: Piața Păgetului No 77. — Magazin și birou: Piața Izabella. —

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boșorci, ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc

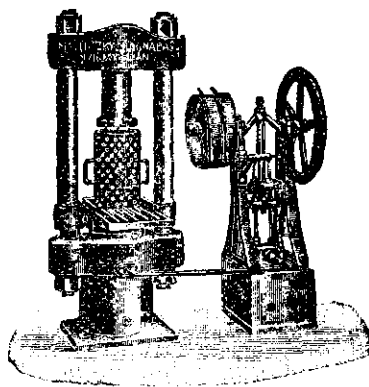
Funii pentru țesături, brăuri de cânepă și de lână, băncuțe de cânepă, pânze (Pack) pentru saci de țesături, pânze și țesături impenetrabile, obișnuite, cerși și țesături etc. etc. Serviciu prompt

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

în Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Plus de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sâmburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Pregătesc

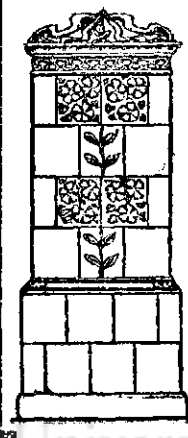
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre, cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primește și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lastrătorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane Vorsecz, Temesvári-u. 20.

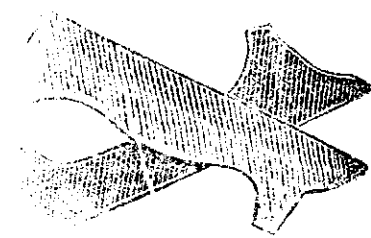

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turouri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor ot de bransă accesia precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincia merg pe — — — șosele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

J. Gottstein, fiul,
Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, curelărie și ciobotărie

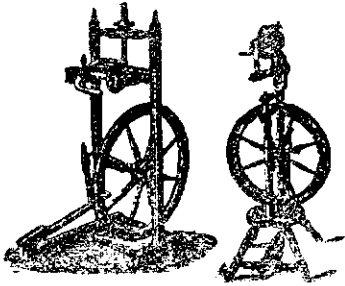
Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Talpi Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, talpi de pâslă și asbest, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curăț ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Premiat la expoziția industrială din
Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să
afle de vânzare la

Emil Krauss,

strungărie și atelier cu pu-
tere motorică.

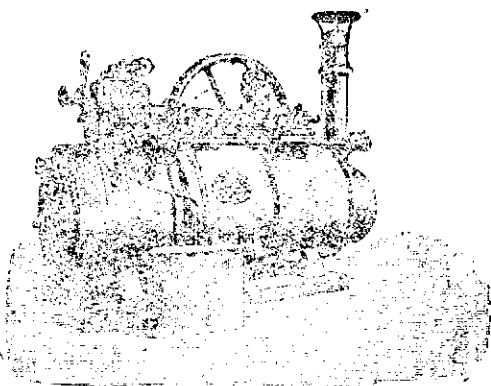
Sibiu—Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește
înapoi.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
Szentháromság-utca 41. sz. (casa prop. ie).

Aduc la cunoștința on.
public, că atelierul meu
de cazane l'am înțit cu
diferite mașini, așa că
sunt în stare să satisfac
ori-ce comandă. Pregă-
tesc cazane pentru abur,
repar cazane la mori,
corăbii, cazane de apă,
petroleum, spirt și chiar
și cazane la locomobile.

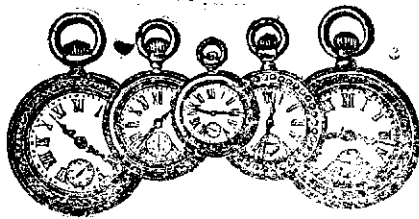
H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reisporgasse 11

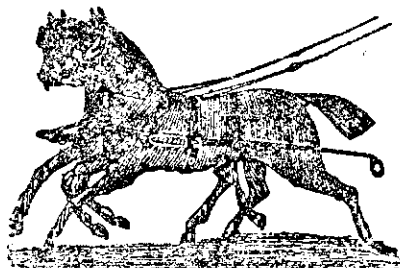
Cea mai ieftină sursă de cumpărat a toffelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasornice deșteptătoare,
precum și articli optici.
Prăvălie de obiecte de
aur și argint signate
oficios.

Toate reparaturile se exe-
cută prompt și cu garanță.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinioară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Holtauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat,
sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele
solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut
și legat, Sky (vâzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jumperi de piele fabricație proprie, pentru ei și militari,
ca și stiu stros lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare depozit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoturi) de cal și
cofere de călătorie. — Comandele se execută cu conștiință.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și
cojocărie, dela cele mai simple până la
cele mai complicate. Primește și repa-
raturi. Imprumută bunde de călătorii
și ia spre păstrare în timpul verii, pal-
toane de iarnă și blane, pe lângă asi-
gurarea contra focului. — Comandele
se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

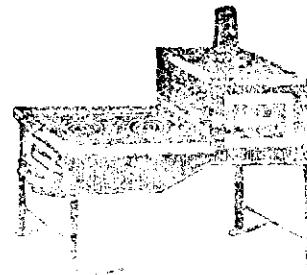

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales
LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj,
grilaj la morminte și galerii, se pregătesc
conform gustului în modul cel mai succes.
Paravane și montarea lor. Instalațiuni
de apaducte, closete, baie, introducere
electrică executate cu măiestrie.
Reparaturi se primesc Mare magazin
de cămuri perpetue în diferite mărimi.

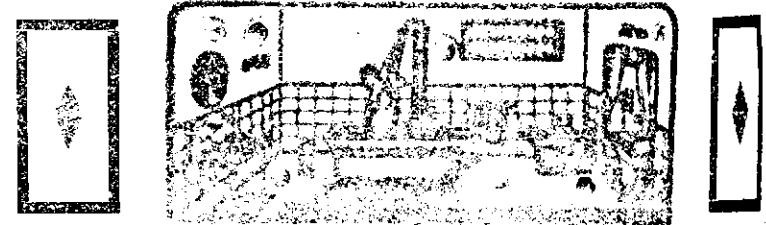
Carl Gürtler junior.

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și

Sibiu—Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți
trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de
bani contra focului în ori-ce execuție. Teifoane de casă, teleg-
rafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere
de baie, closete și fânăni cu pompă pe lângă prețuri moderate și
execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu pre-
țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

Pianuri sau Harmoniuri

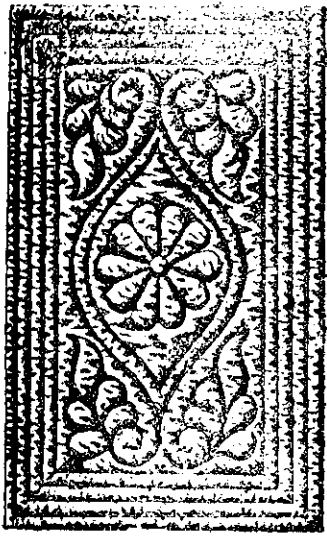
se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solid
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada
Cisnădiei 6

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
întemeiat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri
în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și
întrebuințate: pianuri, pianine, harmo-
niuri cu prețurile originale de fabrică.
Sortiment bogat de pianuri de în-
chiriat. — Plătire în rate după dorință.
Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Bartlensky János,

plaponar și tapețier.
Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on. public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch,

pantofar pentru domni,
dame și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopedie, cu prețuri foarte moderate.

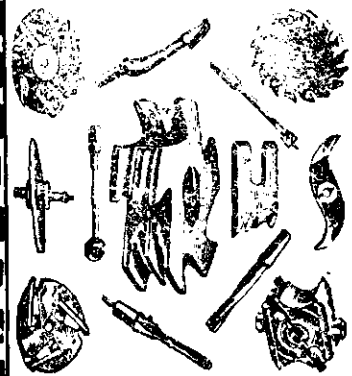
Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Prima fabrică ungurească de cuțite de masini și unelte de oțel Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

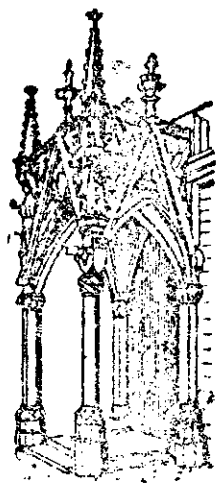
Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Unelte mele taie ca
OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt toffelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.* — Preface și osiile țiitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, **noastră osii cilindrice** pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

Nagy Sándor,

sculptor,
Arad, Kossuth-utca Nr. 4.

În stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz.

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurată și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, toffelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pe lângă prețurile cele mai — ieftine și serviciu conștiințios. —

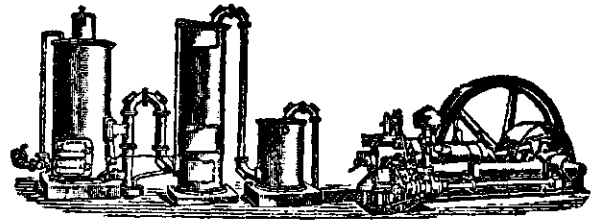
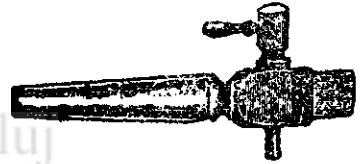
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *toffelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, spițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și toffelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

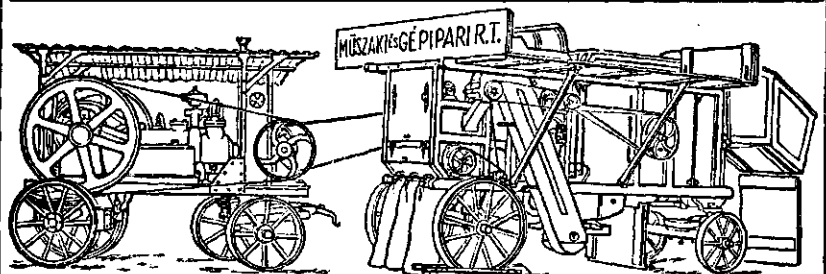
mori de rîjnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de toffelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

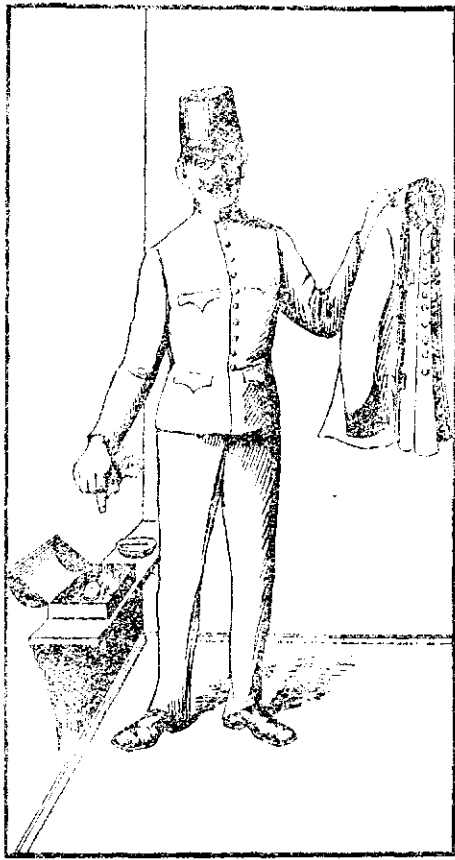
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

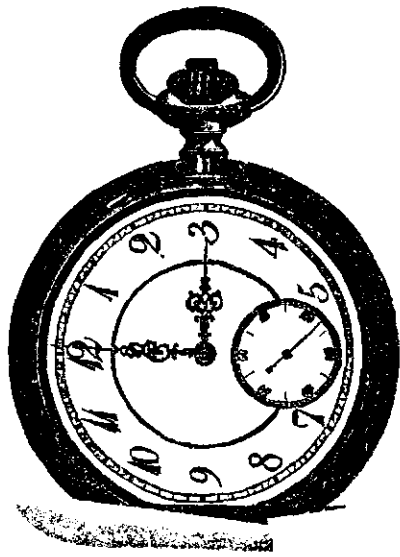

Iți place să porți totdeauna haine curate?

Atunci cumpărați »Casseta miraculoasă«, fabricația mea proprie, cu ajutorul căreia, cureți orice pată de pe haină, de culoare cât de sensibilă, precum pete de cerneală, poame, cafea, vâpseli etc. »Casseta« aceasta nu este ca obiect de reclamă, ci rezultatul unor încercări de 35 ani. Este bine venită pentru orice familie, care ține la curățenie. — Costă 5 Coroane și ține ani întregi. Se poate cumpăra numai dela fabrica chimică:

GUSTAV SOLINGER,
Brassó, Strada Cimitirului Nrul 5.

Cele mai bune
orologie
— cele mai solide și cele mai după modă —
Juveliceale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensili culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

Edificare ieftină!

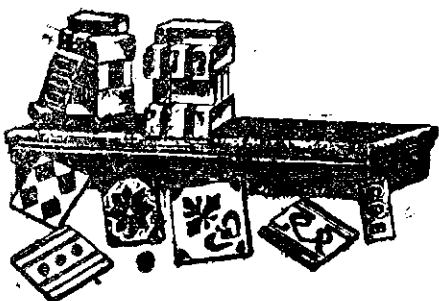
Întrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

Iosif Simics

Întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Schwalb Adolf fia Vilmos

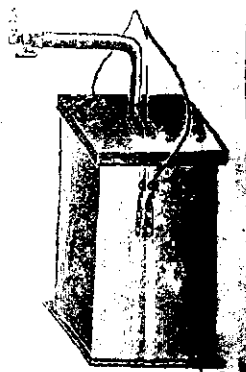
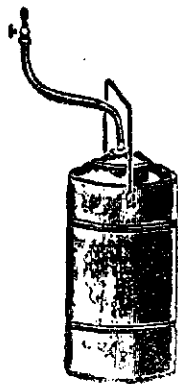
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Varseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsurile de litru din tinichea albă ori nickel, canele pentru olei, lack ori petroleu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Bencsik Zsigmond în Dééva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. Galoși, ghete comode și pentru gimnastică. Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

